

Kulturutskottets betänkande 2018/19:KrU7

Kulturarvsfrågor

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2018/19 om bl.a. museifrågor, kyrkoantikvariska frågor, immateriellt kulturarv och fornminnen främst med hänvisning till pågående arbete.

I betänkandet finns 21 reservationer (M, SD, C, V, KD, L) och ett särskilt yttrande (M, C, L).

Behandlade förslag

Cirka 60 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2018/19.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	7
Ärendet och dess beredning.....	7
Bakgrund	7
Utskottets överväganden.....	9
Statligt stöd till vissa museer och verksamheter	9
Svenskt kulturarvsår 2022	12
Statlig ersättning till synagogor	13
Museifrågor	14
Världsarvsfrågor	16
Det kyrkliga kulturarvet	17
Förvaltning av värdefulla kulturmiljöer.....	19
Immateriellt kulturarv	23
Uppmärksammande av brott mot mänskligheten	25
Reservationer	28
1. Statligt stöd till vissa museer, punkt 1 (SD)	28
2. Statligt stöd till vissa museer, punkt 1 (L)	29
3. Statligt stöd till vissa verksamheter, punkt 2 (C).....	30
4. Uppåkra Arkeologiska Center, punkt 3 (SD).....	31
5. Svenskt kulturarvsår 2022, punkt 4 (SD).....	32
6. Statlig ersättning till synagogor, punkt 5 (V).....	33
7. Museernas roll som självständiga institutioner, punkt 6 (M).....	34
8. Fritt inträde till statliga museer, punkt 8 (C).....	35
9. Värna museers särart, punkt 9 (L)	36
10. Världsarvsfrågor, punkt 11 (L)	37
11. Det kyrkliga kulturarvet, punkt 12 (SD).....	38
12. Kostnadsansvar vid arkeologiska undersökningar, punkt 13 (KD).....	39
13. Kostnadsansvar vid arkeologiska undersökningar, punkt 13 (L)	40
14. Kulturmiljövårdskompetens, punkt 14 (SD)	41
15. Skydd av fornminnen, punkt 15 (SD).....	42
16. Skador på fornlämningar i skogen, punkt 16 (SD)	42
17. Uppdrag till Institutet för språk och folkminnen, punkt 18 (SD).....	43
18. Säkra det immateriella kulturarvet, punkt 19 (KD)	44
19. God ortnamssed, punkt 21 (SD)	45
20. Svenskbefolkning i historiska utvandrabygder, punkt 22 (SD)	46
21. Uppmärksammande av brott mot mänskligheten, punkt 23 (SD).....	47
Särskilt yttrande	48
Ålarvet på Ålakusten, punkt 20 (M, C, L)	48
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	49
Motioner från allmänna motionstiden 2018/19	49

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Statligt stöd till vissa museer

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:118 av Mattias Bäckström Johansson och Anne Oskarsson (båda SD),

2018/19:263 av Magnus Oscarsson (KD),

2018/19:863 av Edward Riedl (M),

2018/19:1046 av Johan Andersson m.fl. (S),

2018/19:1452 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M),

2018/19:1688 av Juno Blom (L) och

2018/19:2597 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 7.

Reservation 1 (SD)

Reservation 2 (L)

2. Statligt stöd till vissa verksamheter

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:1266 av Runar Filper (SD),

2018/19:2198 av Pia Nilsson (S) och

2018/19:2405 av Eskil Erlandsson och Anders Åkesson (båda C).

Reservation 3 (C)

3. Uppåkra Arkeologiska Center

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:44 av Björn Söder m.fl. (SD) och

2018/19:104 av Robert Stenkvist (SD) yrkandena 1 och 2.

Reservation 4 (SD)

4. Svenskt kulturarvsår 2022

Riksdagen avslår motion

2018/19:1644 av Aron Emilsson m.fl. (SD).

Reservation 5 (SD)

5. Statlig ersättning till synagogor

Riksdagen avslår motion

2018/19:293 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkandena 1 och 2.

Reservation 6 (V)

6. Museernas roll som självständiga institutioner

Riksdagen avslår motion

2018/19:2862 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 10.

Reservation 7 (M)

7. Museers roll för nordisk publicitet i andra länder

Riksdagen avslår motion

2018/19:339 av Markus Wiechel (SD) yrkande 3.

8. Fritt inträde till statliga museer

Riksdagen avslår motion

2018/19:2532 av Magnus Ek (C).

*Reservation 8 (C)***9. Värna museers särart**

Riksdagen avslår motion

2018/19:2037 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 8.

*Reservation 9 (L)***10. Förutsättningar för kulturarvsinstitutioners verksamhet**

Riksdagen avslår motion

2018/19:2295 av Anna Sibinska m.fl. (MP) yrkande 13.

11. Världsarvsfrågor

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:1027 av Ingela Nylund Watz (S),

2018/19:2037 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 9 och

2018/19:2247 av Fredrik Olovsson m.fl. (S).

*Reservation 10 (L)***12. Det kyrkliga kulturarvet**

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:651 av Aron Emilsson m.fl. (SD),

2018/19:652 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och

2018/19:864 av Edward Riedl (M).

*Reservation 11 (SD)***13. Kostnadsansvar vid arkeologiska undersökningar**

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:721 av Betty Malmberg (M),

2018/19:2197 av Ida Karkiainen m.fl. (S),

2018/19:2590 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 50 och

2018/19:2914 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 64.

*Reservation 12 (KD)**Reservation 13 (L)***14. Kulturmiljövårdskompetens**

Riksdagen avslår motion

2018/19:650 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 1–3.

Reservation 14 (SD)

15. Skydd av fornminnen

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:5 av Robert Stenkvist (SD),

2018/19:430 av Markus Wiechel och Sara Seppälä (båda SD) och

2018/19:889 av Anders Hansson (M).

Reservation 15 (SD)

16. Skador på fornlämningar i skogen

Riksdagen avslår motion

2018/19:1281 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkande 13.

Reservation 16 (SD)

17. Kolbottnars bevarandevärde

Riksdagen avslår motion

2018/19:2422 av Peter Helander och Anders Åkesson (båda C).

18. Uppdrag till Institutet för språk och folkminnen

Riksdagen avslår motion

2018/19:649 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 1–3.

Reservation 17 (SD)

19. Säkra det immateriella kulturarvet

Riksdagen avslår motion

2018/19:2904 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 5.

Reservation 18 (KD)

20. Ålarvet på Ålakusten

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:1881 av Anders Hansson m.fl. (M) yrkande 2 och

2018/19:2823 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M, C, KD).

21. God ortnamnsred

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:903 av Jonas Eriksson m.fl. (MP) yrkande 9 och

2018/19:1645 av Aron Emilsson m.fl. (SD).

Reservation 19 (SD)

22. Svenskbefolkning i historiska utvandrabygder

Riksdagen avslår motion

2018/19:1911 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2.

Reservation 20 (SD)

23. Uppmärksammande av brott mot mänskligheten

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:134 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 6,

2018/19:495 av Robert Hannah (L),
2018/19:497 av Robert Hannah och Juno Blom (båda L),
2018/19:1269 av Runar Filper (SD) yrkande 2,
2018/19:1654 av Marta Obminska (M),
2018/19:2246 av Magnus Manhammar (S) och
2018/19:2674 av Laila Naraghi m.fl. (S).

Reservation 21 (SD)

Stockholm den 7 mars 2019

På kulturutskottets vägnar

Christer Nylander

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Christer Nylander (L), Vasiliki Tsouplaki (V), Lotta Finstorp (M), Lawen Redar (S), Hans Hoff (S), Annicka Engblom (M), Aron Emilsson (SD), Lars Mejern Larsson (S), Per Lodenius (C), Angelika Bengtsson (SD), Anna Wallentheim (S), Roland Utbult (KD), Jonas Andersson i Linköping (SD), Anna Sibinska (MP), Viktor Wärnick (M) och Azadeh Rojhan Gustafsson (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet 58 yrkanden från allmänna motionstiden 2018/19 som bl.a. handlar om museifrågor, kyrkoantikvariska frågor, immateriellt kulturarv och fornminnen.

Den 6 november 2018 informerade Riksantikvarieämbetet utskottet om sin verksamhet. Den 6 december 2018 informerade Statskontoret utskottet om resultatet av sin myndighetsanalys av Institutet för språk- och folkminnen (2018:25). Utskottet besökte Nationalmuseum den 17 januari 2019. Riksrevisionen redogjorde för sin granskning av säkerheten i museernas samlingar den 5 februari 2019 (RiR 2019:5).

Bakgrund

Den nationella kulturpolitiken

Riksdagen beslutade i december 2009 om nationella kulturpolitiska mål (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145). Målen är att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund, att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet och att kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling.

För att uppnå målen ska kulturpolitiken

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

Följande prioriteringar för en förnyad kulturarvspolitik (prop. 2016/17:116, bet. 2016/17:KrU9, rskr. 2016/17:281) har utarbetats för att det offentliga kulturarvsarbetet ska kunna vidareutvecklas och kulturarvets värden komma hela samhället till del:

- Det gemensamma kulturarvet blir en angelägenhet för alla.
- Det offentliga samtalet vidgas och fördjupas.
- Medskapande och engagemang främjas.

Nationella mål för kulturmiljöområdet

I enlighet med de nationella mål för kulturmiljöarbetet som riksdagen antog 2013 (prop. 2012/13:96, bet. 2012/13:KrU9, rskr. 2012/13:273) ska det statliga kulturmiljöarbetet främja

- ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas
- människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön
- ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser
- en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen.

Museilagen

I maj 2017 antog riksdagen museilagen (2017:563) med det huvudsakliga syftet att stärka museernas oberoende och status som kunskapsinstitutioner (prop. 2016/17:116, bet. 2016/17:KrU9, rskr. 2016/17:281). Museilagen innehåller bestämmelser om det allmänna museiväsendet, dvs. museer som drivs av stat, landsting och kommun samt t.ex. stiftelsemuseer vars styrelser i huvudsak utses av det allmänna.

Lagen definierar ett museum som en institution som är öppen för allmänheten och som förvärvar, bevarar, undersöker, förmedlar och ställer ut materiella och immateriella vittnesbörd om människan och människans omvärld. Samtliga verksamhetsdelar ska vara uppfyllda för att en institution ska betraktas som ett museum.

Lagen innehåller en särskild bestämmelse om museernas självständiga ställning i förhållande till den politiska beslutsnivån. I lagen förtydligas att politiken inte ska lägga sig i innehåll eller perspektiv i museiverksamheterna. Lagen utgår från att det övergripande ändamålet för museerna i det allmänna museiväsendet är att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning.

Allmänna utgångspunkter för museernas arbete med samlingsförvaltning, kunskapsuppbyggnad och publik verksamhet anges i lagen. Vidare regleras att museer och museihuvudmän inom det allmänna museiväsendet ska samverka i syfte att ge alla i hela landet tillgång till museernas samlade resurser. Statliga museer ges möjlighet att donera föremål till bl.a. kommunala museer. Kommunala museer får en möjlighet att låna ut föremål genom ett undantag från den s.k. lokaliseringsprincipen.

Utskottets överväganden

Statligt stöd till vissa museer och verksamheter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om statligt stöd till vissa museer och verksamheter utifrån bl.a. museilagens bestämmelser om samverkan i hela landet och det regionala ansvar som kultursamverkansmodellen innebär.

Jämför reservation 1 (SD), 2 (L), 3 (C) och 4 (SD).

Motionerna

Statligt stöd till vissa museer

Johan Andersson m.fl. (S) anför i motion 2018/19:1046 behovet av en mer långsiktig tryggad verksamhet för Sancta Birgitta Klostermuseum i Vadstena. Motionärerna menar att det bör övervägas om åtgärder kan vidtas inom ramen för den befintliga museiorganisationen för att bevara och utveckla museiverksamheten i Vadstena.

Edward Riedl (M) föreslår i motion 2018/19:863 att förutsättningarna utreds för att Sverige ska få ett nationellt skogsmuseum i Lycksele med motiveringen att ett nationellt skogsmuseum på ett pedagogiskt sätt skulle kunna bidra till ökad kunskap och kännedom om de värden skogen bidrar med. Även Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M) föreslår i motion 2018/19:1452 att man ser över möjligheterna att skapa förutsättningar för Skogsmuseet i Lycksele att bli ett nationellt skogsvetenskapligt museum. Skogsmuseet utgör enligt motionärerna en viktig brygga mellan vårt historiska arv och vår framtid inom skogsnäringen.

I motion 2018/19:118 föreslår Mattias Bäckström Johansson och Anne Oskarsson (båda SD) att man utreder möjligheten att etablera ett museum på Öland eller i Kalmar för regalskeppet Kronan, regalskeppet Svärdet och amiralsskeppet Mars. Motionärerna menar att de bärgade fynden bör ställas ut, vilket kräver ett eget museum.

Magnus Oscarsson (KD) anser i motion 2018/19:263 att det bör skapas ett museum/center över Raoul Wallenbergs gärning. Motionären anför att Raoul Wallenberg är en av världens mest kända svenskar men att kunskapen i Sverige om hans gärning ofta är bristfällig, inte minst i den yngre generationen.

Juno Blom (L) vill i motion 2018/19:1688 att regeringen utreder möjligheten att uppgradera Norrköpings skolmuseum till riksmuseum eftersom verksamheten erbjuder goda möjligheter för lärande, utveckling och forskning.

Jan Björklund m.fl. (L) föreslår i motion 2018/19:2597 yrkande 7 att regeringen ska utreda hur det museala ansvaret för att dokumentera hbtq-historia i Sverige bäst kan organiseras framöver.

Statligt stöd till vissa verksamheter

Pia Nilsson (S) vill i motion 2018/19:2198 att regeringen undersöker förutsättningarna för ett statligt stöd till Sala silvergruva utifrån dess kultur- och industrihistoriska betydelse.

Runar Filper (SD) föreslår i motion 2018/19:1266 att regeringen ska utreda möjligheten att rädda folkparkerna genom ett statligt bidrag. Motionären menar att såväl byggnader som programverksamhet är eftersatta på grund av brist på medel.

Eskil Erlandsson och Anders Åkesson (båda C) anser i motion 2018/19:2405 att Glasriket är en nationell angelägenhet utifrån de samordnande aktiviteter som pågår i Glasrikeregionen.

Uppåkra Arkeologiska Center

Björn Söder m.fl. (SD) anför i motion 2018/19:44 att staten bör visa ett större intresse för Uppåkra Arkeologiska Center med motiveringen att Uppåkra är Nordens bäst bevarade maktboplatz från järnåldern och därför bör betraktas som ett riksintresse. Även Robert Stenkvist (SD) anför i motion 2018/19:104 yrkande 1 att staten bör förklara Uppåkra som riksintresse. Vidare vill motionären att staten ska garantera verksamheten vid Uppåkra och i samarbete med stiftelsen Uppåkra Arkeologiska Center och länsstyrelsen starta en musei- och utbildningsverksamhet (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill lyfta fram museilagens bestämmelser om ökad samverkan och Riksantikvarieämbetets samordnande roll för att knyta ihop verksamheter på regional och nationell nivå. I sammanhanget vill utskottet också uppmärksamma den tyngdpunktsförskjutning från centralt fattade beslut till ökat regionalt ansvar som kultursamverkansmodellen innebär. Med den ansatsen vill utskottet ge följande kommentarer till motionsyrkandena.

Statligt stöd till vissa museer

Utskottet noterar att verksamheten vid Sancta Birgitta Klostermuseum förvaltas av en ideell förening medan Statens fastighetsverk ansvarar för området, med undantag av kyrkan som har styckats av till en egen fastighet.

Vidare konstaterar utskottet att Skogsmuseet i Lycksele drivs i bolagsform med Lycksele kommun och Region Västerbotten som huvudmän och att museet har ett länsansvar för skogshistoria och skogsbrukshistoria.

Statens maritima och transporthistoriska museer planerar att 2020 inviga ett nytt museum i anslutning till Vasamuseet där man med framför allt digital teknik kommer att visa Östersjöns kulturarv.

Med anledning av yrkandet om ett museum/center över Raoul Wallenbergs gärning noterar utskottet att Judiska museet öppnar i nya lokaler i Gamla stan i Stockholm i juni 2019. Museet kommer att skildra judiskt liv i Sverige under nästan 300 år och på Historiska museet invigdes i januari 2019 utställningen Speaking Memories – Förintelsens sista vittnen. I regeringsförklaringen från januari 2019 deklarerar att ett nytt museum ska inrättas för att bevara och föra vidare minnet av Förintelsens överlevande i Sverige.

Utskottet kan konstatera att Norrköpings skolmuseum drivs av en stödförening med visst finansiellt stöd från Norrköpings kommun.

Forum för levande historia har tagit fram skolmaterial om hbtq, normer och makt. Museer kan arbeta tillsammans med Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas, transpersoners och queeras rättigheter (RFSL) för att hbtq-certifiera sina verksamheter i syfte att förbättra arbetsmiljö och bemötande. RFSL driver sedan 2018 projektet Stolt i samarbete med Svenska postkodstiftelsen utifrån eget arkivmaterial och material från privatpersoner, föreningar etc.

Statligt stöd till vissa verksamheter

Vad gäller Sala silvergruva ägs gruvområdet huvudsakligen av ett bolag med kommunen som majoritetsägare. Sala silvergruva är förklarad som byggnadsminne enligt 3 kap. kulturmiljölagen (1988:950), vilket ger möjlighet att söka kulturmiljövårdsbidrag.

Utskottet vill uppmärksamma att Folkets Hus och Parker får medel inom ramen för anslaget 13:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler.

Vidare bör det påpekas att AB Glasriket är en marknadsföringsorganisation som till 60 procent ägs av glasbruken och till 40 procent av kommunerna Emmaboda, Lessebo, Nybro och Uppvidinge. Under perioden 2012–2018 löpte ett regeringsuppdrag i form av ett samverkansprojekt mellan Tillväxtverket, Regionförbundet i Kalmar, Region Kronoberg samt länsstyrelserna i Kalmar län och Kronobergs län för att utveckla glasindustrin och besöksnäringen i Glasriket.

Uppåkra Arkeologiska Center

Utskottet kan konstatera att Uppåkra Arkeologiska Center har fått stöd från Region Skåne sedan 2013 inom ramen för kultursamverkansmodellen. Uppåkra Arkeologiska Center är i dag en av 17 aktörer i regionens nya samverkansplattform genom vilken verksamheten får medel för sina utvecklingsprojekt.

Utskottet menar sammanfattningsvis att staten har en central roll för att främja samverkan mellan olika aktörer samt att stödja museiväsendet och kulturarvsområdet i stort. Det övergripande målet bör vara en effektiv användning av resurser och utskottet menar att det är viktigt att det finns långsiktig finansiering för drift och investeringar i nya eller utökade verksamheter.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2018/19:44 (SD), 2018/19:104 (SD) yrkandena 1 och 2, 2018/19:118 (SD), 2018/19:263 (SD), 2018/19:863 (M), 2018/19:1046 (S), 2018/19:1266 (SD), 2018/19:1452 (M), 2018/19:1688 (L), 2018/19:2198 (S), 2018/19:2405 (C) och 2018/19:2597 (L) yrkande 7.

Svenskt kulturarvsår 2022

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om ett svenskt kulturarvsår 2022.

Jämför reservation 5 (SD).

Motionen

I motion 2018/19:1644 yrkar Aron Emilsson m.fl. (SD) på att regeringen utser 2022 till ett svenskt kulturarvsår. Motionärerna refererar till mångkulturåret 2006 och anser att det vore på sin plats att på ett liknande sätt rikta fokus mot kulturområdet och vitalisera den kulturpolitiska debatten genom att återigen samla det offentliga Sverige kring ett temaår med kulturpolitisk prägel.

Utskottets ställningstagande

Utskottet avstyrker motion 2018/19:1644 (SD) om ett svenskt kulturarvsår 2022 med motiveringen att mer löpande och långsiktiga åtgärder ger bättre förutsättningar för att vidareutveckla kulturarvspolitikens olika områden än årliga eller tillfälliga satsningar.

Statlig ersättning till synagogor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om statlig ersättning till och lagskydd för synagogor.

Jämför reservation 6 (V).

Motionen

Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) anför i motion 2018/19:293 att synagogor ska ha rätt till viss ersättning av staten för kulturhistoriskt motiverade kostnader i samband med vård och underhåll av byggnader, inventarier, tomter och begravningsplatser (yrkande 1) och att synagogor ska skyddas särskilt av kulturmiljölagen (yrkande 2). Motionärerna anser att äldre synagogor har ett stort kulturhistoriskt värde. Därför bör det vara möjligt att söka ersättning liknande den kyrkoantikvariska ersättningen för vård och underhåll av dessa byggnader. Kulturmiljölagen bör enligt motionären även ha ett särskilt kapitel om synagogor för att tydliggöra att de är skyddade.

Bakgrund

Frågor om byggnadsminnen regleras i 3 kap. kulturmiljölagen. Länsstyrelsen kan förklara en byggnad med ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde eller en byggnad som ingår i ett bebyggelseområde med ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde samt parker, trädgårdar eller andra anläggningar med ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde som byggnadsminne. Länsstyrelsen bestämmer i sådana fall på vilket sätt byggnaden ska vårdas och underhållas och i vilka avseenden den inte får ändras.

Anslaget 7:2 Bidrag till kulturmiljövård uppgår innevarande år till ca 270 miljoner kronor. I enlighet med förordningen (2010:1121) om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer kan medel beviljas för bl.a. vård av värdefulla kulturmiljöer, kulturhistoriskt motiverade kostnader vid vård av byggnadsminnen och för insatser för att tillgängliggöra värdefulla kulturmiljöer för allmänheten och kunskapsförmedling om dessa och de historiska företeelser som de representerar. Riksantikvarieämbetet fördelar huvuddelen av anslaget till länsstyrelserna som i sin tur fördelar det till olika insatser.

Utskottets ställningstagande

Utskottet menar att kulturmiljölagens bestämmelser om möjligheten att förklara en byggnad för byggnadsminne innebär att förutsättningar finns för att skydda kulturhistoriskt värdefulla synagogor. Utskottet vill också peka på möjligheten att få kulturmiljövårdbidrag för vård av byggnadsminnen.

Utskottet finner därför inte skäl för tillkännagivanden i enlighet med motionsyrkandena.

Utskottet avstyrker därmed motion 2018/19:293 (V) yrkandena 1 och 2.

Museifrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om museifrågor med hänvisning till pågående arbete.

Jämför reservation 7 (M), 8 (C) och 9 (L).

Motionerna

Lotta Finstorp m.fl. (M) begär i motion 2018/19:2862 yrkande 10 ett tillkännagivande till regeringen om museernas roll som självständiga institutioner. Motionärerna anför att den förda museipolitiken lagt ett ensidigt fokus på de statliga museerna och deras uppgift och efterfrågar en inkluderande politik som fokuserar på museiväsendets villkor i stort. Motionärerna vill möjliggöra för statliga museer att nå fler grupper över hela landet och anser därför att samarbetet mellan skolor och museer bör vara prioriterat. Vidare menar motionärerna att museerna ska ges goda förutsättningar att arbeta med digitalisering, bl.a. genom kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte.

Markus Wiechel (SD) begär i motion 2018/19:339 yrkande 3 gemensamma insatser för nordisk publicitet och förvaltning i andra länder genom exempelvis museer. Motionären refererar till Nordic Museum i Seattle som invigdes i maj 2018 efter en omarbeting av det tidigare Nordic Heritage Museum. Museet är också ett kulturcentrum som förmedlar nordisk kultur i ett historisk ljus i kombination med samtida konst och teknik.

I motion 2018/19:2532 anser Magnus Ek (C) att det bör utredas om statliga museer själva ska få avgöra huruvida man ska ha fritt inträde. Motionären anför att det är önskvärt att de statliga museernas samlingar tillgängliggörs fysiskt och digitalt, att de bevaras och att utrymme finns för satsningar på barn och ungdomar. Motionären menar att det är museerna som är bäst lämpade att avgöra avvägningen mellan dessa aktiviteter.

Christer Nylander m.fl. (L) önskar i motion 2018/19:2037 yrkande 8 att olika museers särart ska värnas. Motionärerna är kritiska till den gångna mandatperiodens sammanslagningar av olika museer och menar att en mångfald av museer stärker förutsättningarna att bygga upp, förvalta och sprida kunskap om Sveriges historia och dessutom ge överlappande och kanske t.o.m. motstridiga bilder.

Anna Sibinska m.fl. (MP) menar i motion 2018/19:2295 yrkande 13 att det är institutionernas samlingar, våra gemensamma kulturskatter, enskilda människors språk och levnadssätt, det civila samhället och dess traditioner

samt mycket annat som tillsammans utgör kulturarvet. Enligt motionärerna ska politiken skapa organisatoriska ramar och finansiera kulturarvsinstitutionerna, medan expertisen ansvarar för förvaltningen av kulturarvet. Motionärerna menar att museer och kulturarvsinstitutioner ska finnas i hela landet och att samverkan mellan dem ska utvecklas. Motionärerna vill också se en hyressättningsmodell som ger kulturarvsinstitutionerna möjligheter att fullgöra sina uppdrag.

Bakgrund

Riksdagen tillkännagav 2009 för regeringen att den bör vidta vissa åtgärder som rör kulturinstitutionernas lokalkostnader (bet. 2009/10:KrU1, rskr. 2009/10:144). Regeringen beslutade den 30 augusti 2018 att tillsätta en utredning som ska föreslå nya hållbara alternativa hyresmodeller för de fem kulturinstitutionerna Kungliga Operan, Kungliga Dramatiska teatern, Nationalmuseum, Statens historiska museer och Naturhistoriska riksmuseet (dir. 2018:98). Dessa institutioner har sedan 2001 en kostnadsbaserad hyresmodell. Av direktivet framgår att det är angeläget att värdefulla verksamheter inom det kulturpolitiska området även i fortsättningen kan bedrivas på sina ursprungsplatser och i lokaler som ursprungligen formats för dessa specifika ändamål. Uppdraget ska redovisas senast den 31 oktober 2019.

Riksdagen har vidare tillkännagivit för regeringen att regeringen bör bejaka varje museums särart utifrån dess samlingar och uppgiften att tillgängliggöra dessa (prop. 2016/17:116, bet. 2016/17:KrU9, rskr. 2016/17:281). Ärendet bereds i Regeringskansliet utifrån processer som gäller styrningen av de statliga museimyndigheterna.

Riksdagen har tillkännagivit för regeringen att regeringen bör ge ett uppdrag som förtydligar och stärker samarbetet mellan museernas verksamhet och undervisningen i skolan (prop. 2016/17:116, bet. 2016/17:KrU9, rskr. 2016/17:281). Regeringen har gett Riksantikvarieämbetet i uppdrag att tillsammans med bl.a. Skolverket kartlägga kulturarvsarbetets betydelse för skolväsendet samt att främja samverkan mellan skolväsendet och kulturarvsinstitutionerna. Kartläggningen ska ligga till grund för förslag på hur samarbetet kan stärkas. Uppdraget ska redovisas senast den 30 oktober 2020. Uppdraget ska dessförinnan löpande redovisas i myndighetens årsredovisningar.

Riksrevisionen har genomfört en granskning av säkerhetsarbetet i de statliga centralmuseernas samlingsförvaltning (RiR 2019:5). I mars 2019 publicerar Riksrevisionen en granskning av regeringens styrning på kulturområdet. I januari 2019 påbörjade Riksrevisionen en granskning av konsekvenser av fri-entré-reformen för museernas verksamhet, ekonomi och organisation.

Riksdagen beslutade i december 2018 att minska anslaget för fri entré med 60 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag (prop. 2018/19:1, bet. 2018/19:KrU1, rskr. 2018/19:97).

Utskottets ställningstagande

Den nyligen införda museilagen är viktig eftersom den befäster museernas roll som självständiga kunskapsinstitutioner och syftar till att ge goda förutsättningar för museiverksamheten. Utskottet ser därför fram emot att ta del av det utredningsarbete som bl.a. initierats som en följd av riksdagens tillkännagivanden.

Utskottet har också med stort intresse tagit del av Riksrevisionens granskning av säkerhetsarbetet i de statliga centralmuseernas samlingsförvaltning (RiR 2019:5). Utskottet välkomnar att Riksrevisionen inlett en granskning av fri-entré-reformens eventuella konsekvenser för museernas förutsättningar att bedriva sin verksamhet. Utskottet vill i sammanhanget också lyfta fram Riksrevisionens pågående granskning av regeringens styrning på kulturområdet. Det är mycket positivt att villkoren för museernas verksamhet genomlysas ur många perspektiv och involverar olika delar av samhället, inte minst skolan.

Därmed finner utskottet inga skäl att föregå pågående arbete. Utskottet kommer noga att följa regeringens beredning av frågorna. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2018/19:339 (SD) yrkande 3, 2018/19:2037 (L) yrkande 8, 2018/19:2295 (MP) yrkande 13, 2018/19:2532 (C) och 2018/19:2862 (M) yrkande 10.

Världsarvsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om världsarvsklassning med hänvisning till pågående arbete och avslår motionsyrkanden om skydd för det gemensamma kulturarvet i världen med hänvisning till nyligen gjorda insatser.

Jämför reservation 10 (L).

Motionerna

Ingela Nylund Watz (S) yrkar i motion 2018/19:1027 på ett tillkännagivande till regeringen om det kristna kulturarvet i Turkiet. Motionären menar att Sverige bör agera inom ramen för Unesco för att vidta åtgärder för att säkra att det kulturarv som assyrier/syrianer har i sydöstra Turkiet bevaras och utvecklas.

I motion 2018/19:2247 vill Fredrik Olovsson m.fl. (S) att regeringen verkar för att Julita gård får världsarvsklassning. Motionärerna anför att Julita gård har ett unikt kulturhistoriskt värde.

Christer Nylander m.fl. (L) föreslår i motion 2018/19:2037 yrkande 9 ett tillkännagivande till regeringen om att skydda det gemensamma kulturarvet i världen. Motionärerna refererar till 1954 års Haagkonvention om skydd för

kulturegendom i händelse av väpnad konflikt som Sverige undertecknat och anser att regeringen måste arbeta för att ställa de skyldiga till svars. Vidare menar motionärerna att regeringen bör öka stödet till enskilda arkeologer, författare och andra konstutövare och kulturarbetare i Mellanöstern.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar att regeringen har gett Riksantikvarieämbetet i uppdrag att, i samarbete med bl.a. Naturvårdsverket och Svenska Unescorådet samt i dialog med berörda aktörer, utarbeta en nationell världsarvsstrategi som bl.a. ska tydliggöra roller och ansvar i arbetet med de svenska världsarven. Utskottet ser fram emot att ta del av resultatet av uppdraget när det redovisas i oktober 2019. Vad gäller yrkandet om att ge Julita gård världsarvsklassning vill utskottet uppmärksamma att Julita gård förvaltas av Stiftelsen Nordiska museet som innevarande år finansieras med ca 120 miljoner kronor från anslaget 8:2 Centrala museer: Stiftelser. Utskottet tycker att det i sammanhanget är värt att lyfta fram att Stiftelsen för kunskapsfrämjande turism som Tillväxtverket är huvudman för tilldelade Stora turismpriset 2018 till Julita gård. Utskottet finner inte några skäl till ett tillkännagivande i enlighet med motionsyrkandet och avstyrker därmed motion 2018/19:2247 (S).

Utskottet tycker att det är positivt att Sverige under perioden 2017–2021 är medlem i den mellanstatliga kommittén för 1970 års Unescokonvention om åtgärder för att förbjuda och förhindra olovlig införsel, utförsel och överlåtelse av äganderätten till kulturegendom. Utskottet vill understryka vikten av arbetet med att skydda kulturarvet runt om i världen. Utskottet är dock inte berett att förorda tillkännagivanden i enlighet med motionsyrkandena och avstyrker därför motionerna 2018/19:1027 (S) och 2018/19:2037 (L) yrkande 9.

Det kyrkliga kulturarvet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om det kyrkliga kulturarvet med hänvisning till kontrollstationen under 2019.

Jämför reservation 11 (SD).

Motionerna

Edward Riedl (M) anser i motion 2018/19:864 att möjligheterna att hitta en långsiktig finansieringslösning för att förvalta kyrkobyggnader bör ses över. Motionären menar att det är av stor kulturell och historisk betydelse att gamla kyrkobyggnader inte förfaller.

I motion 2018/19:651 yrkar Aron Emilsson m.fl. (SD) att regeringen bör utreda möjligheten att i samarbete med Svenska kyrkan upprätta ett nationellt

kyrkohistoriskt museum. Motionärerna för fram att de kyrkliga kulturminnena utgör den största samlade delen av det materiella svenska kulturarvet.

Vidare anser Aron Emilsson m.fl. (SD) i motion 2018/19:652 att det behövs en nationell handlingsplan för att skydda kyrkor som tas ur bruk (yrkande 1), och en nationell översyn av kyrkor som riskerar att tas ur bruk (yrkande 2). Vidare vill motionärerna att regeringen utarbetar en nationell handlingsplan för hur det kyrkliga kulturarvet ska säkras för framtiden (yrkande 3).

Bakgrund

I 4 kap. kulturmiljölagen finns bestämmelser om skydd för kyrkobyggnader, kyrkotomter, begravningsplatser och kyrkliga inventarier (kyrkliga kulturminnen).

Svenska kyrkan har enligt 4 kap. kulturmiljölagen rätt till viss ersättning för kulturhistoriskt motiverade kostnader i samband med vård och underhåll av kyrkliga kulturminnen, s.k. kyrkoantikvarisk ersättning. Ersättningen uppgår i år till 460 miljoner kronor. Enligt den överenskommelse mellan staten och Svenska kyrkan som gäller sedan 2000 ska de kyrkliga kulturminnena hållas tillgängliga i minst samma utsträckning som tidigare och Svenska kyrkan ska ha den kompetens som behövs för förvaltningen (Ku2000/470/Ka). Under överenskommelsens löptid ska s.k. kontrollstationer infalla vart femte år. Den tredje kontrollstationen infaller 2019. Inför varje kontrollstation ska Svenska kyrkan ta fram ett underlag som ska ligga till grund för en allsidig belysning av de kyrkoantikvariska frågorna.

Riksdagen tillkännagav 2016 för regeringen att regeringen bör göra en fördjupad kartläggning av skyddsvärda kyrkor tillsammans med en analys av framtida kostnader (prop. 2016/17:116, bet. 2016/17:KrU9, rskr. 2016/17:281). Statskontoret rapporterade i december 2018 sitt regeringsuppdrag att i dialog med Svenska kyrkan och Riksantikvarieämbetet göra en översyn av hur den kyrkoantikvariska ersättningen används och dess effekter (2018:28).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har med stort intresse tagit del av resultatet av Statskontorets översyn av den kyrkoantikvariska ersättningen och myndighetens bedömning att det huvudsakliga målet med ersättningen uppfylls väl men att samhällsförändringar kan ge anledning till en större översyn av den kyrkoantikvariska ersättningen. Det finns enligt Statskontoret frågor att titta närmare på utifrån aktörernas behov, t.ex. upplever statliga myndigheter en otydlighet när det gäller deras roll i arbetet, länsstyrelserna önskar en statlig vägledning för hur den kyrkoantikvariska ersättningen ska fördelas och Svenska kyrkan behöver utveckla ett gemensamt nationellt system för att kartlägga vård- och underhållsbehov. Utskottet kan konstatera att Riksantikvarieämbetet presenterade liknande slutsatser i redovisningen av sitt regeringsuppdrag att

analysera och redovisa vilka effekter den kyrkoantikvariska ersättningen har haft för vården och bevarandet av det kyrkliga kulturarvet under hela perioden (Värdet av kyrkligt kulturarv – kyrkoantikvarisk ersättning 2002–2018).

Regeringen har aviserat en skrivelse under våren 2019 med anledning av 2019 års kontrollstation. Utskottet ser ingen anledning att föregripa det kommande arbetet. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2018/19:651 (SD), 2018/19:652 (SD) yrkandena 1–3 samt 2018/19:864 (M).

Förvaltning av värdefulla kulturmiljöer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om förvaltning av värdefulla kulturmiljöer.

Jämför reservation 12 (KD), 13 (L), 14 (SD), 15 (SD) och 16 (SD).

Motionerna

Kostnadsansvar vid arkeologiska undersökningar

Ida Karkiainen m.fl. (S) vill i motion 2018/19:2197 att regeringen ser över möjligheterna till en mer rättvis och solidarisk finansiering av fornminnesutgrävningar. Motionärerna anför att betalningsbördan blir stor för enskilda kommuner som är fornlämningstäta och som är i behov av att bygga nya bostäder.

Betty Malmberg (M) anser i motion 2018/19:721 att det behövs en översyn av kostnadsansvaret vid arkeologiska utgrävningar. Motionären menar att kostnaderna för arkeologiska utgrävningar är för höga och att de därför ställer många intressanta projekt på spel.

I motion 2018/19:2914 anser Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 64 att villkoren för inskränkningar i nyttjandet av mark där det finns större forn- och kulturlämningar behöver ses över. Motionärerna anför att den enskildes kostnader vid arkeologiska undersökningar ska vara rimliga och att även intrångsersättningens storlek måste diskuteras.

Jan Björklund m.fl. (L) menar i motion 2018/19:2590 yrkande 50 att det är viktigt att förekomsten av fornminnen beaktas vid bostadsbyggande samtidigt som det enligt motionärerna finns en målkonflikt med intresset av att pressa byggkostnaderna och öka byggandet. Motionärerna vill därför att förordningen (2010:1121) om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer ses över.

Kulturmiljövård

Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkar i motion 2018/19:650 på tillkännagivanden till regeringen om kulturell planering (yrkande 1), samordning mellan

myndigheter (yrkande 2) och nationell översyn av lagstiftning och kommunal kompetens (yrkande 3). Motionärerna menar att det politiska intresset är svagt. Motionärerna refererar även till en rapport från Riksantikvarieämbetet (2017) i vilken det framkommer att 60 procent av kommunerna inte har tillgång till den antikvariska kompetens som de behöver.

Skydd av fornminnen

I motion 2018/19:889 yrkar Anders Hansson (M) på ett tillkännagivande till regeringen om Lunds universitets historiska museum. Motionären anför att förfarandet kring statliga kompensationer för fornfyndshantering bör ses över för att säkerställa att Lunds universitets historiska museum ska kunna fortsätta sitt viktiga arbete som huvudansvarig för att ta hand om fornfynd från hela södra Sverige.

Robert Stenkvist (SD) anser i motion 2018/19:5 att straffen för fornminnesbrott ska skärpas. Motionären menar att straffen är så låga att polisen inte utreder dem.

I motion 2018/19:430 vill Markus Wiechel och Sara Seppälä (båda SD) ha ett starkare skydd för fornlämningar. Motionärerna refererar till artiklar i svensk dagspress med uppgifter om att gallringar av unika föremål genomförs av kostnadsskäl.

Skador på fornlämningar i skogen

Mats Nordberg m.fl. (SD) anser i motion 2018/19:1281 yrkande 13 att Skogsstyrelsen ska utöka sin rådgivning om natur- och kulturmiljövårdsåtgärder inom skogsbruket, bl.a. genom att registrera hittills okända forn- och kulturlämningar.

Kolbottnars bevarandevärde

Peter Helander och Anders Åkesson (båda C) yrkar i motion 2018/19:2422 på ett tillkännagivande till regeringen om mängden kolbottnar med framtida bevarandevärde. Motionärerna menar att bevarandevärdet kan ifrågasättas med den stora mängd kolbottnar som finns. Det är samhällsekonomiskt oförsvarbart att spara alla lämningar orörda för framtiden. I stället är det enligt motionärerna bättre att välja ut några typiska exempel som sedan bör registreras och säkras.

Bakgrund

I 2 kap. kulturmiljölagen finns det bl.a. bestämmelser för skydd av fornlämningar och fornfynd. Här regleras även ansvar för fornminnesbrott. Straffskalan är böter respektive fängelse i upp till sex månader och fängelse i högst fyra år vid grova brott. Såväl enskilda som myndigheter ska visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön.

Miljöbalken skyddar värdefulla kulturmiljöer. Miljöbalken ger också länsstyrelser och kommuner möjlighet att inrätta kulturresevat.

Plan- och bygglagen (2010:900) reglerar hur mark- och vattenområden ska användas samt hur den byggda miljön ska utvecklas. Krav på hänsyn till kulturmiljöer finns också i väglagen (1971:948), skogsvårdslagen (1979:429) och järnvägslagen (2004:519).

Förordningen (2010:1121) om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer reglerar att statsbidrag, i mån av tillgång på medel, får lämnas för vård av värdefulla kulturmiljöer, för att göra värdefulla kulturmiljöer tillgängliga, för att ta fram kunskapsunderlag, för arkeologisk undersökning vid bostadsbyggande och för arkeologisk undersökning vid mindre arbetsföretag.

Riksdagen har godkänt nya mål för form- arkitektur- och designpolitiken (prop. 2017/18:110, bet. CKrU:1, rskr. 2017/18:316). I januari 2019 tillträdde Sveriges första riksarkitekt vid Boverket med uppgift att arbeta med genomförandet av de arkitekturpolitiska målen.

Riksantikvarieämbetet ansvarar enligt sin instruktion för frågor om kulturarvet (SFS 2014:1585). Ansvaret omfattar i första hand frågor om kulturlandskap, kulturmiljöer, kulturföremål och museer. Häri ingår bl.a. att verka för att kulturvärden i bebyggelse och i landskap tas till vara samt att bevaka kulturmiljöintresset vid samhällsplanering och byggande.

Enligt bestämmelserna i 2 kap. 17 § kulturmiljölagen får Riksantikvarieämbetet genom fyndfördelning överlåta statens rätt till fornfynd på ett museum som åtar sig att förvalta det i framtiden på ett tillfredställande sätt (prop. 2016/17:116; bet. 2016/17:KrU9, rskr. 2016/17:281). Fynd med lågt informationsvärde ska kunna gallras så att inte möjligheterna att hantera de fynd som är angelägna att bevara blir lidande.

Utskottets ställningstagande

Kostnadsansvar vid arkeologiska undersökningar

Utskottet menar att det är viktigt att hitta en god balans mellan nybyggnation och skyddandet av kulturmiljön. Eftersom området styrs av skilda regelverk är det centralt att berörda aktörer har relevant kunskap och ges goda förutsättningar att samverka. Därför välkomnar utskottet att regeringen har gett bl.a. Boverket, Naturvårdsverket och Trafikverket i uppdrag att utarbeta vägledande strategier för kulturmiljöfrågor för att skapa ett mer samlat och strategiskt förhållningssätt till hur deras verksamheter påverkar kulturmiljön och bidrar till de nationella kulturmiljömålen (Ku2017/01563/KL). Utskottet ser fram emot att ta del av rapporten när den redovisas i januari 2020.

Kulturmiljövård

Utskottet finner det glädjande att Statens centrum för arkitektur och design och Statens konstråd har fått i uppdrag av regeringen att t.o.m. november 2019

samla och redovisa kunskap om goda exempel på hur kulturhistoriska värden kan integreras och tas tillvara i plan- och byggprocesser. Utskottet kommer att noga följa frågan.

Skydd av fornminnen

Utskottet konstaterar att Lunds universitets historiska museum är en del av Lunds universitets kultur- och museiverksamheter och att museibyggnaden har genomgått en renovering i Statens fastighetsverks regi.

Utskottet noterar att Riksantikvarieämbetet i sin vägledning till sina föreskrifter för uppdragsarkeologi betonar att gallring av fynd alltid ska göras med stor försiktighet och tydligt motiveras utifrån den vetenskapliga inriktning och de frågeställningar som satts upp för undersökningen. Likaså vill utskottet påminna om att ordet *vårda* har ersatts med att ett museum åtar sig att *förvalta* ett fornfynd i 2 kap. 17 § kulturmiljölagen (prop. 2016/17:116, bet. 2016/17:KrU9, rskr. 2016/17:281). Syftet är att förtydliga att det mottagande museet har full förfoganderätt över de mottagna föremålen.

Skador på fornlämningar i skogen

Utskottet noterar att regeringen redovisar fortsatta utmaningar för kulturmiljövårderna. Inom skogsbruket är t.ex. skadenivåerna på forn- och kulturlämningar fortfarande höga (prop. 2018/19:1 utg.omr. 17 s. 87). Skogsstyrelsens bedömning är att det inte går att förvänta sig att skogsbrukets genomförande i enlighet med de nya målbilderna 2013/14 ännu ska ge utslag. Myndigheten tar bl.a. upp vikten av aktuella strategier, inventeringar och kunskapsunderlag, tillgång till antikvarisk kompetens samt resurser för vårdinsatser för att kunna främja kulturmiljöperspektivet. Utskottet noterar att det finns stora utmaningar på området och vill åter betona vikten av tvärsektoriellt arbete för att nå samsyn.

Utskottet finner sammanfattningsvis inte skäl till tillkännagivanden om kostnader för arkeologiska undersökningar och inte heller när det gäller kulturmiljövård, skydd av fornminnen, fornminnesbrott, skador på fornlämningar i skog eller kolbottnar.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2018/19:5 (SD), 2018/19:430 (SD), 2018/19:650 (SD) yrkandena 1–3, 2018/19:721 (M), 2018/19:889 (M), 2018/19:1281 (SD) yrkande 13, 2018/19:2197 (S), 2018/19:2422 (C), 2018/19:2590 (L) yrkande 50 och 2018/19:2914 (KD) yrkande 64.

Immateriellt kulturarv

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om immateriellt kulturarv med hänvisning till bl.a. pågående arbete.

Jämför reservation 17 (SD), 18 (KD), 19 (SD) och 20 (SD) samt det särskilda yttrandet (M, C, L).

Motionerna

Uppdrag till Institutet för språk- och folkminnen

Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkar i motion 2018/19:649 att regeringen ser över möjligheterna att stärka Institutet för språk och folkminnens (Isof) arbete med Unescos konvention om skydd av det immateriella kulturarvet (yrkande 1). Vidare anser motionärerna att regeringen bör se över hur insamlade och levandegörande av de estlandssvenska, finlandssvenska, tornedalsfinska och samiska immateriella kulturarven kan stärkas (yrkande 2). I yrkande 3 i samma motion anser motionärerna att regeringen bör låta Isof, i samråd med Forum för levande historia, bygga upp en kunskapsbas kring och utvärdera behovs- omfattningen av åtgärder för att bevara och synliggöra synskadades och dövas immateriella och materiella kulturarv. Motionärerna anser att det arbete som aktörer som Isof bedriver är ytterst värdefullt och en del av den samlade möjligheten att trygga vårt kollektiva minne.

Säkra det immateriella kulturarvet

Roland Utbult m.fl. (KD) begär i motion 2018/19:2904 yrkande 5 att regeringen påskyndar arbetet med att säkra det immateriella kulturarvet.

Ålarvet på Ålakusten

Anders Hansson m.fl. (M) begär i motion 2018/19:1881 yrkande 2 ett tillkännagivande till regeringen om Ålarvet på Ålakusten som ett internationellt kulturarv. Motionärerna menar att Ålarvet på Ålakusten ska upptas på Unescos internationella lista över immateriella kulturarv. Även Maria Malmer Stenergard m.fl. (M, C, KD) yrkar i motion 2018/19:2823 på ett tillkännagivande till regeringen om Ålakustens ålafiske som ett internationellt kulturarv på Unescos internationella lista över immateriella kulturarv.

God ortnamnsed

I motion 2018/19:1645 yrkar Aron Emilsson m.fl. (SD) på ett tillkännagivande om ökad hänsyn till god ortnamnsed och om hur tillämpningen av de lagreglerade bestämmelserna om god ortnamnsed ska kunna skärpas.

Motionärerna menar att det är principiellt felaktigt att radera de svenska ortnamnen i fjällvärlden och att de svenska och samiska namnen bör kunna samverka.

I motion 2018/19:903 anser Jonas Eriksson m.fl. (MP) yrkande 9 att Sápmi bör göras synligt. Motionärerna anför att staten bör uppmuntra användandet av ortnamn och andra namn på platser på samiska och att det samiska behöver ta större plats i det offentliga rummet.

Svenskbefolkning i historiska utvandrabygder

Runar Filper m.fl. (SD) yrkar i motion 2018/19:1911 på ett tillkännagivande till regeringen om att uppmärksamma svenskbefolkningen i historiska utvandrabygder (yrkande 1) och om att bevara, levandegöra och samla kunskap om utlandssvenskars dialekter och kulturer (yrkande 2). Motionärerna lyfter fram de flera tusen svenskar som utvandrade till Sydamerika under perioden 1890–1920 och föreslår att Isosof får uppdraget att förvalta och levandegöra kunskap om svenskbygdernas dialekter och kulturer.

Bakgrund

Institutet för språk och folkminnen samlar in, bevarar och forskar om dialekter, ortnamn, personnamn och folkminnen och arbetar med språkvård och språkpolitik. Isosof ska även utveckla arbetet med hur Unescos konvention om tryggheten av det immateriella kulturarvet ska tillämpas. I förteckningen Levande traditioner registrerar Isosof förslag som bl.a. ska spegla mångfald, betona kulturarv som levande och föränderliga, uppmärksamma tidigare underrepresenterade gruppers kulturarv samt undvika stereotypisering och cementering av föreställningar.

God ortnamnsred regleras i 1 kap. 4 § kulturmiljölagen. God ortnamnsred ska iaktas vid statlig och kommunal verksamhet, vilket innebär att hävdvunna ortnamn inte ändras utan starka skäl, ortnamn i övrigt stavas enligt vedertagna regler för språkriktighet om inte hävdvunna stavningsformer talar för något annat, påverkan på hävdvunna namn beaktas vid nybildning av ortnamn och namn på svenska, samiska, finska och meänkieli används så långt möjligt samtidigt på kartor samt vid skyltning och övrig utmärkning i flerspråkiga områden.

Regeringen lämnade i juni 2018 skrivelsen Nystart för en stärkt minoritetspolitik (skr. 2017/18:282) till riksdagen. Regeringen för bl.a. fram att det krävs ett långsiktigt arbete för de nationella minoriteternas språk och kultur, bl.a. genom ett handlingsprogram för bevarande av språken och genom att organiseringen av språkcentrum eller motsvarande funktioner utreds. Den 1 januari och den 1 februari 2019 trädde nya regler i kraft inom politiken för de nationella minoriteterna. De nya reglerna syftar bl.a. till att stärka det grundläggande skyddet för de nationella minoriteternas språk och kultur och till att stärka de utökade rättigheter som finns inom förvaltningsområdena för finska, meänkieli och samiska.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att Institutet för språk och folkminnen arbetar aktivt för att utveckla tillämpningen av Unescos konvention om tryggheten av det immateriella kulturarvet, bl.a. genom nordiskt samarbete (prop. 2018/19:1 utg.omr. 17 s. 37). Utskottet kan konstatera att Ålarvet på Ålakusten är med i Isofs förteckning Levande traditioner i kategorin Natur och världsbilder. Utskottet noterar i sammanhanget att Isof föreslår i sin delredovisning av ett regeringsuppdrag (Språkcentrum för nationella minoritetsspråk – delrapport) att två nya språkcentrum inrättas: ett för finska i Uppsala och ett för meänkieli med placering i Kiruna och Övertorneå. Med anledning av motionsyrkandet om att ge Isof i uppdrag att bevara och synliggöra synskadades och dövas immateriella och materiella kulturarv vill utskottet lyfta fram att det allmänna har ett särskilt ansvar att skydda och främja det svenska teckenspråket enligt 9 § språklagen (2009:600).

Utskottet menar att det finns bra stöd i 1 kap. 4 § kulturmiljölagen om god ortnamnsred för hur ortnamn ska användas på kartor, vid skyltning etc. i flerspråkiga områden. Utskottet vill också lyfta fram några av de lagändringar som är aktuella för att stärka de finlandssvenska, tornedalsfinska och samiska immateriella kulturarven. Ändringar i lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk innebär bl.a. att kommuner och landsting ska anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete.

Utskottet finner sammantaget inga skäl att rikta tillkännagivanden till regeringen i enlighet med motionsyrkandena.

Därmed avstyrker utskottet motionerna 2018/19:649 (SD) yrkandena 1–3, 2018/19:903 (MP) yrkande 9, 2018/19:1645 (SD), 2018/19:1881 (M) yrkande 2, 2018/19:1911 (SD) yrkandena 1 och 2, 2018/19:2823 (M, C, KD) och 2018/19:2904 (KD) yrkande 5.

Uppmärksammande av brott mot mänskligheten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om uppmärksammande av brott mot mänskligheten med hänvisning till pågående arbete.

Jämför reservation 21 (SD).

Motionerna

Magnus Manhammar (S) yrkar i motion 2018/19:2246 på att regeringen undersöker möjligheterna att genomföra en riksomfattande informationskampanj av samma typ som Levande historia om romernas utsatta situation i Sverige och Europa.

I motion 2018/19:2674 önskar Laila Naraghi m.fl. (S) ett minnesmonument för offren i folkmordet i Srebrenica och krigens på Balkan. Motionärerna menar

att en viktig del av försoningsprocessen är att ge plats för sorgen och minnet av det som skett.

Marta Obminska (M) begär i motion 2018/19:1654 att Forum för levande historia bör få i uppdrag att genomföra en särskild satsning på upplysning om kommunismens brott mot mänskligheten i enlighet med vad som tidigare gjorts inom kampanjen Om detta må ni berätta om nazismens förbrytelser mot mänskligheten. Motionären refererar till en undersökning av Demoskop 2007 som visade att 90 procent av Sveriges ungdomar inte har hört talas om Gulag. Runar Filper (SD) anser i motion 2018/19:1269 yrkande 2 att regeringen bör utreda hur en statlig upplysningskampanj om kommunismens brott mot mänskligheten skulle kunna se ut. Motionärerna menar att elever inte delgivits samma information och upplysning om kommunismens brott som om nationalsocialismens.

Adam Marttinen m.fl. (SD) anser i motion 2018/19:134 yrkande 6 att Forum för levande historias uppdrag bör utökas. Motionärerna menar att myndighetens uppdrag även bör lyfta fram islamismens antidemokratiska natur och brott mot mänskligheten. Robert Hannah (L) anser i motion 2018/19:495 att Forum för levande historia bör få i uppdrag att informera om islamismens brott. Motionären anför att 2 000 av 3 000 våldsbejakande extremister i Sverige är islamister och att vi måste börja tala klarspråk om islamismens hot mot vår demokrati.

I motion 2018/19:497 yrkar Robert Hannah och Juno Blom (båda L) på ett tillkännagivande till regeringen om att ge Forum för levande historia i uppdrag att stödja kommuner som vill installera snubbelstenar.

Bakgrund

Forum för levande historia har till uppgift att vara ett nationellt forum som främjar arbetet med demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter med utgångspunkt i Förintelsen. Myndigheten har särskilt till uppgift att informera om Förintelsen och kommunismens brott mot mänskligheten. Myndigheten ska sträva efter att stärka människors vilja att aktivt verka för alla människors lika värde.

Den nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism inrättades i juni 2014 och avslutade sitt uppdrag i januari 2018. Samma månad inrättades Center mot våldsbejakande extremism (CVE) med organisatorisk tillhörighet till Brottsförebyggande rådet. CVE ska utifrån kriminalpolitiska utgångspunkter stärka och utveckla det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism.

Snubbelstenar (Stolpersteine) är minnesmärken i form av gatstenar som markerar byggnader och miljöer med anknytning till personer som fördrevs eller förintades av nazisterna 1933–1945. Varje sten bär en kortfattad inskrift: ”Hier wohnte” (Här bodde) samt namn, födelseår och namn på lägret han/hon fördes till och dödsår eller ”überlebt” (överlevde).

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att Forum för levande historia arbetar aktivt på de områden som samtliga motionsyrkanden avser. Bland de insatser som myndigheten har genomfört kan nämnas fakta och fördjupning om antiziganism respektive om kriget i det forna Jugoslavien med ett pedagogiskt material med fokus på folkmordet i Srebrenica och hur man går vidare efter en djup konflikt. Myndigheten har tagit fram underlag för workshoppar för klassrummet om demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter utifrån historiska händelser och levnadsöden. Forum har också gett ut en film för elever fr.o.m. årskurs 9 t.o.m. gymnasiet, Från dröm till terror, som utforskar de brott mot mänskligheten som begåtts av kommunistiska regimer i Sovjet, Kina och Kambodja. Just nu pågår bl.a. utställningarna Vi är romer, Antisemitism – då och nu och Spelar roll – en utställning om de som ser på och de som griper in. Forum för levande historia har också i regeringsuppdrag att samordna och följa upp ett 15-tal myndigheters arbete inom ramen för regeringens nationella plan mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott. Utskottet kan vidare konstatera att Judiska församlingen i Stockholm tillsammans med Föreningen Förintelsens överlevande och Forum för levande historia beviljades medel hösten 2018 av Stockholms stad för att undersöka vilka platser i Stockholms stad som kan vara aktuella för snubbelstenar.

Utskottet noterar att arbetet mot våldsbejakande extremism samt antiziganism, antisemitism, islamofobi och all annan form av rasism lyfts fram i regeringsförklaringen 2019. Utskottet noterar vidare Statskontorets utvärdering av den statliga styrningen av strategin för romsk inkludering 2012–2032 (2018:13) och att frågan om ett romskt center och en myndighet för de nationella minoriteterna bereds inom Regeringskansliet.

I sammanhanget vill utskottet också lyfta fram Statskontorets utvärdering av regeringens åtgärder mot våldsbejakande extremism 2014–2017 (2018:29) och en forskarantologi från 2017 om våldsbejakande extremism (SOU 2017:67) som tagits fram för att stärka relevant forskning om våldsbejakande extremism och utveckla konkreta insatser till stöd för kommuner och lokala aktörer.

Därmed avstyrker utskottet motionerna 2018/19:134 (SD) yrkande 6, 2018/19:495 (L), 2018/19:497 (L), 2018/19:1269 (SD) yrkande 2, 2018/19:1654 (M), 2018/19:2246 (S) och 2018/19:2674 (S).

Reservationer

1. Statligt stöd till vissa museer, punkt 1 (SD)

av Aron Emilsson (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Jonas Andersson i Linköping (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:118 av Mattias Bäckström Johansson och Anne Oskarsson (båda SD) och

avslår motionerna

2018/19:263 av Magnus Oscarsson (KD),

2018/19:863 av Edward Riedl (M),

2018/19:1046 av Johan Andersson m.fl. (S),

2018/19:1452 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M),

2018/19:1688 av Juno Blom (L) och

2018/19:2597 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 7.

Ställningstagande

I maj 2011 hittades det svenska amiralsskeppet Mars, även kallat Makalös, utanför Ölands nordöstra kust vid Högby. Mars tros vara ett av världens mest välbevarade skepp från 1500-talets mitt på grund av de gynnsamma vattenförutsättningar som råder i Östersjön. Amiralsskeppet Mars byggdes på varvet i Björkenäs som ligger ca 5 kilometer norr om Kalmar centrum. Delar av dess utrustning har redan börjat bärgas och intresset för att utforska skeppet lär vara stort även i fortsättningen. Ungefär samtidigt som amiralsskeppet Mars hittades gjordes även ett fynd av ett vrak som bekräftats vara regalskeppet Svärdet. Även detta fynd gjordes utanför Ölands östra kust i höjd med Långlöt. Positionen för regalskeppet Svärdet hålls fortfarande hemlig eftersom man befarar att skeppet kan ligga utanför svenskt territorium. För att förhindra vrakplundring av Svärdet är det viktigt att en lösning hittas snarast oberoende av om vraket ligger på svenskt vatten eller utanför.

År 1980 hittades det svenska regalskeppet Kronan utanför den öländska ostkusten vid Hulterstad. Varje sommar sedan 1980 har det gjorts dykningar, och inte mindre än ca 30 000 föremål har bärgats från regalskeppet Kronan. Stora delar av detta arbete har bedrivits på ideell basis

Vi anser att det är hög tid att Öland/Kalmar får ett marinarkeologiskt museum där huvuddelen av de föremål som bärgats från Kronan och det som förhoppningsvis kommer att bärgas från amiralsskeppet Mars och regalskeppet Svärdet kan ställas ut. Vi anser att dessa föremål genom sina fyndplatsers närhet till Öland med fördel skulle kunna ställas ut på Öland. Ett marinarkeologiskt museum skulle med fördel kunna placeras någonstans längs Ölands mycket vackra östra kust med utsikt över det hav som dessa skepp vilat i under århundraden. Ett alternativ kan även vara att placera det i anslutning till Ölandsbron för att locka många besökare, antingen vid brofästet på Öland eller i Kalmar. Ett museum av denna dignitet skulle utan tvekan vara en positiv injektion för Öland och skapa många nya arbetstillfällen. Med stor sannolikhet skulle det också innebära att turistsäsongen kan förlängas eftersom ett museum skulle locka besökare till Öland under hela året.

Vi vill att möjligheten till ett marinarkeologiskt museum på Öland eller i Kalmar utreds.

2. Statligt stöd till vissa museer, punkt 1 (L)

av Christer Nylander (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2597 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 7 och avslår motionerna

2018/19:118 av Mattias Bäckström Johansson och Anne Oskarsson (båda SD),

2018/19:263 av Magnus Oscarsson (KD),

2018/19:863 av Edward Riedl (M),

2018/19:1046 av Johan Andersson m.fl. (S),

2018/19:1452 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M) och

2018/19:1688 av Juno Blom (L).

Ställningstagande

Rättigheterna för homosexuella, bisexuella, transpersoner och queera (hbtq-personer) har successivt stärkts under de senaste decennierna. Par av samma kön kan i dag ingå äktenskap och har lagligt stöd för att adoptera barn samt få tillgång till assisterad befruktning. Hbtq-personer omfattas av ett brett lagskydd mot diskriminering och hatbrott, senast reformerat genom lagändringar som trädde i kraft den 1 juli 2018 och att kravet på sterilisering i samband med ändrad juridisk könstillhörighet har avskaffats.

Sveriges arbete för hbtq-personers rättigheter och mot den homofobi som finns i samhället bör bevaras för eftervärlden. Kunskapen behöver tas till vara om hur individers liv och vardag gestaltats beroende på skilda livsvillkor som sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck innebär. Olika museer har gjort viktiga insatser för att dokumentera hbtq-historia. Jag vill dock att det utreds hur det museala ansvaret för att dokumentera hbtq-historia i Sverige bäst kan organiseras framöver.

3. Statligt stöd till vissa verksamheter, punkt 2 (C)

av Per Lodenius (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2405 av Eskil Erlandsson och Anders Åkesson (båda C) och avslår motionerna

2018/19:1266 av Runar Filper (SD) och

2018/19:2198 av Pia Nilsson (S).

Ställningstagande

Glaset är en nationell angelägenhet som berör många och behovet av koordinering är stort för att få så många som möjligt att arbeta mot samma mål. Det pågår och har under en längre tid pågått ett stort antal mer eller mindre koordinerade aktiviteter i Glasrikeregionen utan att någon har haft en helhetsbild.

Regeringsuppdraget Glasrikeuppdraget lämnades till länsstyrelserna i Kronobergs och Kalmar län i mars 2012. Uppdraget innebar att för regeringens räkning genomföra insatser för industriell utveckling och stärkt besöksnäring i Glasriket. Anledningen till uppdraget var den pågående och avgörande strukturomvandling som påverkar glasindustrin. Uppdraget har tagit sin utgångspunkt i befintliga resurser på nationell, regional och lokal nivå. Glasrikeuppdraget har koordinerat aktiviteter där så är möjligt men inte tagit över andra aktörers initiativ.

Det finns nationellt intressanta och viktiga kulturarv på många håll i vårt land. Det statliga ansvaret för kulturarvet och vår historia får inte stanna vid storstadens gräns. Glasriket vill ta ett nationellt ansvar för glasets arkiv och samlingar. Syftet med att bevara och förvalta arkiv och samlingar är att kunna använda dessa fantastiska skatter för forskning och entreprenörskap på ett bättre sätt än vad som görs i dag. Fem aktörer har bildat nätverket Swedish Glass Net. Visionen är att Swedish Glass Net ska vara en kreativ

utvecklingsarena för det svenska glasets historia, process och framtid med fokus på innovation och tillväxt. Regeringskansliet har svarat att man inte kan ge nätverket ett nationellt ansvar och inte heller finansiera arbetet. Regeringskansliet hänvisar till regionala utvecklingsmedel och kultursamverkansmodellen.

Jag menar att Glasriket behöver långsiktiga verksamhetsmedel, inte projektfinansierad verksamhet.

4. Uppåkra Arkeologiska Center, punkt 3 (SD)

av Aron Emilsson (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Jonas Andersson i Linköping (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2018/19:44 av Björn Söder m.fl. (SD) och
2018/19:104 av Robert Stenkvist (SD) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Fornlämningen efter järnåldersstaden Uppåkra ligger i skånska Staffanstorps kommun strax utanför Lund. Uppåkra är Skandinavians största, fyndrikaste och mest långvariga järnåldersstad. Från ca 100 f.Kr. till ca 1000 e.Kr. fungerade Uppåkra som ett kommersiellt, politiskt och religiöst maktcentrum. Fornlämningen upptar en yta lika stor som Gamla stan i Stockholm. Mest bekant är Uppåkra för sin ädelmetall och platsen har visat sig vara mycket rik på guld-, silver- och bronsföremål. En vanlig järnåldersby brukar ge arkeologerna ett tiotal föremål. I Uppåkra har man hittills hittat 35 000 föremål. Ändå har man, sedan utgrävningarna påbörjades 1995, endast grävt ut ca 2 promille.

År 2009 inrättade Region Skåne stiftelsen Uppåkra Arkeologiska Center tillsammans med bl.a. Staffanstorps och Lunds kommuner och Svenska kyrkan i syfte att vidareutveckla det arkeologiska området. Till verksamheten har man knutit andra aktörer som Lunds universitet och länsstyrelsen. Universitetet bedriver utgrävningar och forskning på området, man har byggt ett besökscentrum och erbjuder visningar med särskilt fokus i verksamheten på barn.

Uppåkra är betydelsefullt både som skånskt kulturarv och i ett vidare geografiskt perspektiv för både Öresundsregionen och Nordeuropa. För att vidareutveckla området och uppmärksamma den rika historiska och kulturella skatt som vilar kring Uppåkra kyrka vill vi att staten ökar sitt intresse för

området, tillskjuter olika former av resurser samt förklarar Uppåkra som ett riksintresse.

5. Svenskt kulturarvsår 2022, punkt 4 (SD)

av Aron Emilsson (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Jonas Andersson i Linköping (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:1644 av Aron Emilsson m.fl. (SD).

Ställningstagande

Mångkulturåret 2006 utlystes av den dåvarande regeringen med det primära syftet att uppmärksamma och hylla förekomsten av utländska kulturer och identiteter i Sverige. Ett stort antal myndigheter, institutioner, stiftelser och bolag inom kulturområdet samt vissa universitet och högskolor och svenska ambassader utomlands fick i uppdrag att medverka.

Vi anser att det vore på sin plats att på ett liknande sätt rikta fokus mot kulturområdet och vitalisera den kulturpolitiska debatten genom att återigen samla det offentliga Sverige kring ett temaår med kulturpolitisk prägel. Det skulle uppmärksamma kulturformer med bred folklig förankring, öka förståelsen för Sveriges historia och utveckling och stärka kunskapen för vårt lands kollektiva minne och nationella identitet. Genom att uppmärksamma gemensamma kulturmarkörer och hylla olika aspekter av den traditionella, folkliga svenska kulturen skulle också sammanhållningen stärkas i en tid då samhället glider isär och blir alltmer polariserat.

Vi vill därför att 2022 utses till svenskt kulturarvsår med det primära syftet att synliggöra, levandegöra och tillgängliggöra det samlade svenska kulturarvets former, såväl det materiella som immateriella.

6. Statlig ersättning till synagogor, punkt 5 (V)

av Vasiliki Tsouplaki (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:293 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

De svenska judarnas historia ger ett långt historiskt perspektiv på religiös etablering och mångfald i Sverige. Från slutet av 1600-talet har judar bosatt sig i Sverige. 1686 års kyrkolag krävde bl.a. att man måste döpa sig för att kunna bo i landet. På 1770-talet tillät kungen judar att komma till Sverige utan att konvertera. Enligt det s.k. judereglementet från 1782 fick judar endast bosätta sig i Stockholm, Göteborg, Norrköping och Karlskrona. År 1870 fick judarna liknande medborgerliga rättigheter som alla andra medborgare i Sverige.

I mitten av 1800-talet kom en våg av judisk invandring under de judeförföljelser som ägde rum i Östeuropa, särskilt i Tsarrysland. Under tiden fram till krigsutbrottet 1939 tog Sverige emot ca 3 000 judar från bl.a. Tyskland. Genom olika aktioner under krigets slutskede 1945 kunde ca 10 000 judiska koncentrationslägerfångar transporteras till Sverige. Av dessa kan en tredjedel antas ha stannat i Sverige. En viss invandring har därefter skett i samband med antisemitiska kampanjer och politiska omvälvningar i Central- och Östeuropa under 1950–1990-talet. Efter att Sverige anslutit sig till Europarådets ramkonvention om nationella minoriteter erkändes judar, samer, romer, sverigefinnar och tornedalingar som svenska nationella minoriteter. Språket jiddisch har också blivit erkänt som ett av fem officiella minoritetsspråk i Sverige.

I Sverige finns i dag sju synagogor varav tre ligger i Stockholm, två i Göteborg och två i Malmö. Vidare finns i Norrköping en synagoga utan verksamhet. Synagogor kan, i likhet med andra byggnader som har ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde eller som ingår i ett bebyggelseområde med ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde, förklaras som byggnadsminne av länsstyrelsen enligt 3 kap. 1 § kulturmiljölagen. Dock saknas en särskild reglering i kulturmiljölagen för synagogor och det finns inte heller någon möjlighet att ansöka om ersättning motsvarande den kyrkoantikvariska förvård och underhåll av dem. Det är uppenbart för den som tar del av de svenska judarnas och synagogornas historia att de svenska synagogorna är en del av vårt kulturarv och många av dem besitter stora kulturhistoriska värden.

Jag menar att regeringen bör ge förslag om hur synagogor ska få rätt till ersättning av staten för kulturhistoriskt motiverade kostnader i samband med vård och underhåll av byggnader, inventarier, tomter och begravningsplatser samt att synagogor ska skyddas särskilt i kulturmiljölagen.

7. Museernas roll som självständiga institutioner, punkt 6 (M)

av Lotta Finstorp (M), Annicka Engblom (M) och Viktor Wärmick (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2862 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 10.

Ställningstagande

De kulturpolitiska målen, som fastställdes under den förra alliansregeringen, anger vilken riktning som staten vill peka ut för kulturpolitiken. Enligt målen ska kulturen vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. För Moderaterna är det självklart att armlängds avstånd ska råda mellan kulturens utövare och politiker.

Sveriges museer är viktiga för både lärande och bildning samt som förvaltare av kulturarv och historia. Vi lägger största vikt vid museernas roll som självständiga institutioner. Museernas verksamhet ska präglas av kunskapsuppyggnad och hög kompetens inom respektive ämnesområde. Offentligt finansierade kulturinstitutioner såsom museer ska inte politiseras och styras av ideologiska pekpinnar. De ska självfallet vila på en demokratisk grund, men innehållet ska i så hög utsträckning som möjligt vara fritt.

Vi är bekymrade över att den förda museipolitiken har lagt ett ensidigt fokus på de statliga museerna och deras uppgift. Det behövs snarare en inkluderande politik som fokuserar på museiväsendets villkor i stort och på ökad samverkan mellan olika museer. Statliga museer bör också kunna överlåta föremål som gåva till alla museer, oavsett huvudman. Moderaterna säger inte nej till fri entré på museer, men anser inte att detta är något som ska styras politiskt. Däremot bör varje museum själv, inom ramen för sitt uppdrag, kunna fatta beslut om hur man bäst breddar publiken och når nya grupper. Reformen om fri entré på statliga museer har i första hand gynnat vuxna innerstadsbor och turister.

Vi vill inkludera alla museer – statliga, föreningsdrivna, stiftelser, läns- och kommunmuseer, enskilda och privata – i det långsiktiga statliga arbetet med Sveriges museer. Vidare vill vi möjliggöra för våra statliga museer att nå fler grupper över hela landet. I detta avseende bör t.ex. samarbetet mellan skolor

och museer vara prioriterat. Den digitala tekniken ger även museerna helt nya möjligheter att nå ut oavsett dag eller tid på dygnet. Museerna ska därför ha goda förutsättningar att arbeta med digitalisering, t.ex. genom möjligheter till kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte.

8. Fritt inträde till statliga museer, punkt 8 (C)

av Per Lodenius (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:2532 av Magnus Ek (C).

Ställningstagande

Inträdesavgiften till statliga museer har skiftat med regeringars politiska sammansättning. År 2005–2006 var inträdesavgifterna avskaffade, varpå de återinfördes på de flesta museer under regeringen Reinfeldt. Under föregående mandatperiod har fri entré återigen införts. Skiftena har synbarligen mindre att göra med omsorg om museernas funktion och mer att göra med partipolitiskt färgade löften och ambitioner.

I sammanhanget är det värt att notera att majoriteten av de 18 statliga museer som omfattas återfinns i Stockholmsregionen. En politisk satsning på fri entré på statliga museer får också främst effekt i den regionen. Det är även museer med olika inriktning och olika förutsättningar.

Det får hållas som önskvärt att de statliga museernas samlingar tillgängliggörs både fysiskt och digitalt för medborgarna, att samlingarna bevaras och att utrymme finns för satsningar för exempelvis barn och ungdomar. Hur avvägningen ska göras mellan dessa utmaningar och med vilka metoder är dock något som museerna själva borde vara bäst lämpade att avgöra.

Jag menar därför att det bör utredas om statliga museer själva ska få avgöra huruvida man ska ha fritt inträde.

9. Värna museers särart, punkt 9 (L)

av Christer Nylander (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:2037 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 8.

Ställningstagande

Vårt kulturarv är ett resultat av internationella och inhemska impulser, gamla traditioner och nya uttryckssätt, en önskan att bevara och sökandet efter det nya. Ur detta har det vi i dag kallar svensk kultur vuxit fram. Att vårda kulturarvet innebär att bevara kunskap, idéer, föremål och miljöer som speglar äldre tiders livs- och samhällsformer.

Museernas uppgift är att förvärva, bevara och främja sina samlingar till skydd för kulturarvet och inte låta sig styras av tillfälliga trender. Det essentiella i museernas verksamhet är innehållet, inte lokalerna. Tillräckliga fysiska lokaler är dock en förutsättning och ibland är lokalerna i sig ett kulturarv. Bakom den publika verksamheten, oavsett om den sker fysiskt eller digitalt, finns samlingarna. Om samlingarna nedprioriteras undergrävs basen för hela verksamheten. Med ny teknik och digital närvaro kan man också arbeta effektivare och nå fler.

I alternativa faktas tidevarv blir museernas roll viktigare än någonsin. Uppgiften är att informera – inte uppfostra. Den normkritik som bara ersätter gamla normer med nya är illavarslande och kontraproduktiv. Det räcker inte att i ord försäkra att politiken ska ha armlängds avstånd till museerna. Politiker måste visa också i handling att deras armar inte är alltför korta. Vi har varit kritiska till den gångna mandatperiodens sammanslagningar av olika museer. Ambitionerna att nå stordriftsfördelar genom att slå samman olika museer kan slå väldigt fel. I stället för ett museum med ekonomiska problem och några som går ganska bra kan man få en stor museiorganisation på svältkur.

Enligt min mening stärks förutsättningarna att bygga upp, förvalta och sprida kunskap om Sveriges historia av att det finns en mångfald av museer som ger olika, kanske överlappande och t.o.m. motstridiga bilder. Någon myndighet kan gärna ha ett samordningsansvar och ett ansvar för att identifiera områden som är otillräckligt belysta, men mångfalden av perspektiv måste värnas.

Jag menar att de olika museernas särart bör värnas, att deras roll som bildningsinstitutioner och deras forskningsanknytning ska stärkas.

Ambitionen att belysa nya områden får inte genomföras genom att man försummar de områden där man redan byggt upp samlingar och kunskap.

10. Världsarvsfrågor, punkt 11 (L)

av Christer Nylander (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2037 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 9,

bifaller delvis motion

2018/19:1027 av Ingela Nylund Watz (S) och

avslår motion

2018/19:2247 av Fredrik Olovsson m.fl. (S).

Ställningstagande

Den som förlorar sin historia förlorar också sig själv. Förstörelse av kulturarv är en självklar del av varje totalitär ideologi och inget folk mord är fullbordat utan kulturell rensning. På det judiska museet i Warszawa finns bilder på hundratals vackra synagogor. Synagogornas placering i Warszawa, Wien och Berlin visade på den dialog mellan kulturer som utmärker sofistikerade civilisationer.

I dag förknippas förstörelse av kulturarvet i stor utsträckning med terrororganisationen Daesh. De har under sin framfart hackat, sprängt och skjutit sönder kulturarvet; 2000-åriga tempel, begravningsplatser och torn i ökenstaden Palmyra har skövlats. En stor del av samlingarna hamnade på svarta marknaden. Det är sedan länge känt för Interpol att vår tids terrordåd till stor del bekostas av illegal antikvitetshandel. Enligt 1954 års Haagkonvention, som Sverige har undertecknat, är förstörelse av ett folks kulturarv att anse som ett brott mot hela mänskligheten.

Jag vill att regeringen arbetar för att ställa de skyldiga till svars. Jag vill också att stödet till enskilda arkeologer, konstnärer, författare och andra konstutövare och kulturarbetare i regionen ökas.

11. Det kyrkliga kulturarvet, punkt 12 (SD)

av Aron Emilsson (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Jonas Andersson i Linköping (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2018/19:651 av Aron Emilsson m.fl. (SD) och
2018/19:652 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och
bifaller delvis motion
2018/19:864 av Edward Riedl (M).

Ställningstagande

Sverige har en mer än tusenårig kristen historia. Kristendomen och Svenska kyrkan har haft en mer djupgående inverkan på vår kultur än någon annan idé och institution. Konst, filosofi, moral, traditioner, arkitektur, hantverk, musik m.m. är alla exempel på områden som varit och är starkt färgade av vårt kristna arv. Påverkan har dock också varit ömsesidig. Förhållandena, förutsättningarna och kulturen i vårt land har gjort att den svenska kristendomens historia innehåller vissa särdrag i jämförelse med andra kristna länder.

Svensk arkitektur är också ett område som är starkt färgat av vårt kristna arv, framför allt genom våra runt 3 400 svenska kyrkor varav många har ett säregt svenskt utseende som inte återfinns bland kyrkor i andra länder. Det är Svenska kyrkan som förvaltar dessa anrika fastigheter och bevarar dem så att även framtida generationer kan ta del av dem.

Det senaste århundradets omfattande sekularisering har resulterat i att många valt att lämna Svenska kyrkan och därmed avsagt sig att betala kyrkoavgift, vilket har medfört en stor minskning av Svenska kyrkans resurser. Svenska kyrkan befarar att de inte kommer att ha tillräckliga resurser för att omhänderta alla kyrkor och att kyrkor som tas ur bruk tillåts förfalla. Detta, i kombination med det ökade hotet från en organiserad brottslighet som specialiserat sig på att stjäla våra kristna kulturskatter, har också resulterat i ett minskat öppethållande i många av landets kyrkor och därmed minskad tillgänglighet till det kristna kulturarvet. De brister som föreligger när det gäller bevarandet av kyrkobyggnader är tyvärr också ännu större när det kommer till föremålsvården och bevarandet av det immateriella kristna kulturarvet. Det innebär att Sveriges största samlade fysiska kulturarv som fortfarande används i sitt ursprungliga syfte är hotat.

Även om kulturmiljölagen skärps, ligger förvaltningsbördan av dessa kulturhistoriska fastigheter på en organisation som i framtiden kommer att ha otillräckliga resurser att sörja för dessa om Svenska kyrkans nuvarande medlemsutveckling fortsätter.

Vi vill därför att regeringen utreder möjligheten att upprätta ett nationellt kyrkohistoriskt museum, genomför en nationell översyn av skydd av kyrkor som tas ur bruk samt utarbetar en nationell handlingsplan för dessa och utarbetar en nationell handlingsplan för hur det kyrkliga kulturarvet ska säkras för framtiden. Det här är ett arbete som i samverkan med Svenska kyrkan måste sjasättas snarast.

12. Kostnadsansvar vid arkeologiska undersökningar, punkt 13 (KD)

av Roland Utbult (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2914 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 64 och

bifaller delvis motionerna

2018/19:721 av Betty Malmberg (M),

2018/19:2197 av Ida Karkiainen m.fl. (S) och

2018/19:2590 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 50.

Ställningstagande

Ett samhällsbyggande utifrån en kristdemokratisk värdegrund innebär att planera för trygga, ändamålsenliga och vackra miljöer där medborgarna själva tar aktiv del i beslutsprocessen och känner sig delaktiga i skapandet av sina närmiljöer. Att bygga ett samhälle där alla trivs, känner delaktighet och trygghet kräver en vision om det goda samhället. Denna vision innebär att allt samhällsbyggande ska ske utifrån människans behov av de små nära gemenskaperna. Man kan i sammanhanget ifrågasätta vilka kostnader eller uteblivna intäkter som är rimliga att belasta enskilda ägare med när det gäller inskränkningar i nyttjandet av mark där det finns större forn- och kulturlämningar.

Jag vill att man diskuterar intrångsersättningens storlek och att den enskildes kostnader vid arkeologiska undersökningar ska vara rimliga och anser att regeringen bör låta utreda detta.

13. Kostnadsansvar vid arkeologiska undersökningar, punkt 13 (L)

av Christer Nylander (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2590 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 50 och

bifaller delvis motionerna

2018/19:721 av Betty Malmberg (M),

2018/19:2197 av Ida Karkiaainen m.fl. (S) och

2018/19:2914 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 64.

Ställningstagande

En bostadsmarknad där fler får plats ökar människors frihet och möjlighet att forma sitt liv och ger bättre förutsättningar för jobb och tillväxt i Sverige. En fungerande bostadsmarknad med mer dynamik är också en bostadsmarknad där fler kan göra en social resa. Dagens svenska bostadsmarknad är raka motsatsen. Den är stängd, inflexibel och i permanent obalans. Nästa lågkonjunktur väntar runt hörnet och prognoserna för nybyggnation faller kraftigt, samtidigt som en mycket allvarlig bostadsbrist består.

Det är viktigt att förekomsten av fornminnen beaktas vid bostadsbyggande och andra arbetsföretag som innebär risk för ingrepp i vårt gemensamma arv från det förgångna. Det måste dock erkännas att det finns en målkonflikt mellan detta och intresset av att pressa byggkostnaderna och öka byggandet.

Arkeologiska undersökningar är ofta kostsamma och förlänger byggtiden. Vid bostadsbyggande finns det vissa möjligheter, enligt förordningen (2010:1121) om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer, till statsbidrag till arkeologiska undersökningar och övriga åtgärder enligt 2 kap. 13 § kulturmiljölagen. Ett villkor är dock att forn lämningen finns i en äldre stadskärna och berörs av kompletteringsbebyggelse. Om detta villkor inte uppfylls kan inte statsbidrag beviljas.

Jag anser att det bör göras en översyn av bestämmelsen i vilken man överväger att vidga möjligheten till statsbidrag för arkeologiska undersökningar vid bostadsbyggande till alla tätorter.

14. Kulturmiljövårdskompetens, punkt 14 (SD)

av Aron Emilsson (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Jonas Andersson i Linköping (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2018/19:650 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Sveriges kulturmiljöer är i dess vidaste bemärkelse hela vår omgivning och gestaltar vårt lands historia och utveckling, förmedlar kollektivt minne och bildar referenspunkter som ger varje ort och ställe dess unika karaktär och fascination. Samhällsbyggnad av högt kulturhistoriskt värde såsom stationshus, skolor, kyrkor och äldre landskapsmiljöer uppåddar lokalt ideellt engagemang och skapar sammanhållning. Ett sammanhållet samhälle vårdar de fysiska rum som förmedlar vår andliga historia genom byggnads- eller landskapsvård, trygg lagstiftning och varsam hantering vid nybyggnation runt omkring.

Samtidigt är det politiska intresset svagt, såväl i nationella finansiella anslag som i kommunal kompetens. I Riksantikvarieämbetets rapport Kulturvärden i planerings- och bygglovsprocesser från 2017 framkommer att två av tre kommuner inte har tillräckliga förutsättningar för att värna kulturvärden i bebyggelsen och att hela 60 procent av kommunerna inte har tillgång till den antikvariska kompetens de behöver, trots att man har att hantera kulturmiljöfrågor inom ramen för både plan- och bygglagen och kulturmiljölagen. Det är allvarligt eftersom kommuner hanterar kulturmiljöers framtid i samhällsbyggnadsprocesser där kunskap om hur kulturmiljövärden kan värnas, vårdas och visas är centralt.

Adekvat kompetens är centralt för att bebyggelsemiljöer inte ska förvanskas, förringas, skadas eller t.o.m. rivas och historiska kapitel därmed går förlorade. Vi vill därför främja kulturell planering i nationella mål och riktlinjer. Vidare vill vi att genom myndighetsdirektiv förstärka samordningen för att trygga helhetssynen på kulturmiljöerna och tillsätta en nationell översyn av gällande lagstiftning och kompetens för att identifiera eventuella luckor och åtgärdsalternativ.

15. Skydd av fornminnen, punkt 15 (SD)

av Aron Emilsson (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Jonas Andersson i Linköping (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:430 av Markus Wiechel och Sara Seppälä (båda SD) och
avslår motionerna
2018/19:5 av Robert Stenkvist (SD) och
2018/19:889 av Anders Hansson (M).

Ställningstagande

Svenska arkeologer kastar i dag amuletringar och andra urgamla fornfynd från järnåldern och vikingatiden till synes som följd av ett snedvridet marknadstänkande. Av kostnadsskäl gallrar man enorma mängder unika föremål, som hade sparats i en lång rad andra länder.

Vi tycker inte att det är rimligt att kulturarvet läggs ut på entreprenad till lägstbjudande och att många historiska och unika föremål slängs. Det är inte heller rimligt att svensk historia och vårt kulturarv aktivt raseras till följd av att det för stunden inte prioriteras tillräckligt.

Vi tycker därför att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag som syftar till ett starkare skydd av fornminnen.

16. Skador på fornlämningar i skogen, punkt 16 (SD)

av Aron Emilsson (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Jonas Andersson i Linköping (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:1281 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkande 13.

Ställningstagande

Mer än halva Sveriges yta består av skog och dess betydelse har många dimensioner, inte minst vad gäller friluftsliv, turism, kulturarv och biologisk

mångfald. Samtidigt är skogsbruket en av våra viktigaste näringar och utgör en oerhört viktig länk i kedjan som håller ihop ekonomin i många regioner.

Att förstöra eller skada fornlämningar är ett brott mot kulturmiljölagen. Trots det visar Skogsstyrelsens och Riksantikvarieämbetets årliga inventering att nästan hälften av de inventerade forn- och kulturlämningarna påverkats eller skadats i samband med skogsbruk. Omkring en fjärdedel av de inventerade lämningarna är skadade eller grovt skadade.

Registreringen av hittills okända forn- och kulturlämningar behöver stödjas eftersom det skulle underlätta för skogsägare och skogsentreprenörer att upptäcka och förhindra skador på fornlämningar i skogen. Geografisk information, från bl.a. Lantmäteriet, bör tillgängliggöras som öppna data. Relevant information om vattenskydd, fornminnen och naturskyddade områden bör kvalitetssäkras och göras tillgänglig på olika it-plattformar. I områden med mycket rikligt förekommande kolbottnar bör det utredas om dessa ska strykas ur listan över lämningar som alltid ska sparas.

Sammanfattningsvis vill vi att Skogsstyrelsen ska utöka sin rådgivning kring natur- och kulturmiljövårdsåtgärder inom skogsbruket.

17. Uppdrag till Institutet för språk och folkminnen, punkt 18 (SD)

av Aron Emilsson (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Jonas Andersson i Linköping (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:649 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna värderar det immateriella kulturarvet högt. Det arbete som enskilda, civilsamhället och t.ex. Institutet för språk och folkminnen gör för att samla in och tillgängliggöra vårt immateriella kulturarv är ovärderligt såväl för nutidens människor som för kommande generationer. Det gäller för det svenska, men även för det finlandssvenska, tornedalska och samiska immateriella kulturarvet.

Vi anser att ambitionsnivån för det immateriella kulturarvet bör höjas, framför allt vad gäller arbetet som rör Unescos konvention om skydd av det immateriella kulturarvet. Vi vill därför att regeringen ser över möjligheterna att tillföra ytterligare resurser för att skynda på Institutet för språk och folkminnens arbete med Unescos konvention om skydd av det immateriella

kulturarvet. Vi vill att regeringen ser över hur man kan stärka insamlingen och levandegörandet av de estlandssvenska, finlandssvenska, tornedalsfinska och samiska immateriella kulturarven. Vi vill även att Institutet för språk och folkminnen ges i uppdrag att i samråd med Forum för levande historia bygga upp en kunskapsbank kring synskadades och dövas immateriella och materiella kulturarv och utvärdera behovs omfattningen av åtgärder för att bevara dem.

18. Säkra det immateriella kulturarvet, punkt 19 (KD)

av Roland Utbult (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:2904 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 5.

Ställningstagande

Den kristdemokratiska ideologin innefattar förvaltarstämningen. Innebörden av denna på kulturområdet är att varje generation är skyldig att förvalta det som lämnats till den av tidigare generationer för att sedan föra det vidare till nästa. Kunskapen om det egna kulturarvet, det materiella likväl som det immateriella skänker människor trygghet i sin identitet. Det är nödvändigt för att vi ska kunna möta och känna respekt för andras kulturer och traditioner. Kulturarvet är i ständig förändring och uppstår i mötet mellan det gamla och det nya. Genom att kulturarvet formas i samspel med omvärlden blir det också ett viktigt verktyg i kampen mot rasism och främlingsfientlighet. En kultur som värnar mångfald är förutsättningen för en positiv integration.

Att värna och vårda det gemensamma kulturarvet är därför en central del i den kristdemokratiska kulturpolitiken. Detta bör göras genom en aktiv medvetenhet om och förmedling av de värden om människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet med svaga och utsatta som byggt och håller samman vårt samhälle. Kulturen håller ihop gemenskaper och skapar förutsättningar för ett gott samhälle. I överensstämmelse med den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism sker detta genom individens fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande.

Jag vill därför att regeringen påskyndar arbetet med att säkra det immateriella kulturarvet.

19. God ortnamnsed, punkt 21 (SD)

av Aron Emilsson (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Jonas Andersson i Linköping (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:1645 av Aron Emilsson m.fl. (SD) och
bifaller delvis motion
2018/19:903 av Jonas Eriksson m.fl. (MP) yrkande 9.

Ställningstagande

För några år sedan började Lantmäteriet stryka många av de svenska ortnamnen på landets fjällkartor. Kvar blir då enbart de ursprungliga samiska namnen. Lantmäteriets motiv till förändringen är att man upplevt att det varit rörigt att ha med både den svenska och den samiska stavningen. Det är förvisso så att namn godkända av Lantmäteriet kan användas, men här menar vi att Lantmäteriets tillämpning av 1 kap. 4 § kulturmiljölagen (1988:950) om god ortnamnsed behöver skärpas och ta större hänsyn till god ortnamnsed.

Vår uppfattning är att det är principiellt felaktigt att radera ut de svenska ortnamnen i fjällvärlden eftersom det också bidrar till att radera ut minnet av de svensktalande människor som i åtminstone hundratals år har bott och verkat i området. Förfarandet har också orsakat praktiska problem. De samiska namnen är inte alltid allmänt kända, vilket har skapat förvirring och svårigheter. Turister har fått svårare att hitta platser som folk pratar om på kartan, SOS Alarm har svårt att tyda den samiska stavningen och polis och fjällräddning i området har vittnat om att den nya ordningen skapat förvirring och tidsförlust i samband med larm- och nödsituationer. Det är en förvirring som i en framtida Extremsituation i värsta fall skulle kunna leda till att människoliv går förlorade.

Vi vill att Lantmäteriets reform tas tillbaka och att regeringen återkommer med förslag kring hur tillämpningen av de lagreglerade bestämmelserna om god ortnamnsed kan skärpas. Vi anser att det inte bör vara antingen svenska eller samiska ortnamn utan vill främja användandet av både de svenska och de samiska namnen.

20. Svenskbefolkning i historiska utvandrarbygder, punkt 22 (SD)

av Aron Emilsson (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Jonas Andersson i Linköping (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:1911 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

För mer än hundra år sedan, framför allt under utvandrarvågorna 1890–1910, emigrerade flera tusen svenskar till Sydamerika, företrädesvis till Brasilien. I och med svåra förhållanden och umbäranden blev många offer för sjukdomar, epidemier och fattigdom, medan några hundra återvände till Sverige. Något tusental drog söderut till Argentina där man fann bördigare jord och bättre levnadsförhållanden.

Denna utvandrarkategori är nästan helt okänd för gemene man i Sverige. Det finns i dag en svensktalande befolkning kvar i provinsen Misiones i Oberá (f.d. kolonin Villa Svea). Andra historiska svenskbygder som är mer eller mindre kända är den estländska västkusten och de intilliggande öarna i Östersjön, där det fram till andra världskriget fanns en svensktalande befolkning. Från Dagö i den estniska skärgården tvingades en stor del av svenskbefolkningen att utvandra till nyerövrade områden i Ukraina på 1700-talet där Gammalsvenskby grundades. I Nordamerikas förenta stater finns över tusen svenska ort- och platsnamn som påminner om den svenska invandringens historia. I Finland talar ca 6 procent svenska som modersmål av den finlandssvenska minoriteten i delar av den finska väst- och sydkusten. Finland är också den enda historiska svenskbygd utanför Sverige där svenskan fortfarande är huvudspråk.

Liksom för invandrargrupper i dagens Sverige betyder självklart rötterna och traditionerna mycket för dessa svenskättlingar. Vi vill därför att Institutet för språk och folkminnen får ett uppdrag att bevara, levandegöra och samlar kunskap om svenskbygders dialekter och kulturer.

21. Uppmärksammande av brott mot mänskligheten, punkt 23 (SD)

av Aron Emilsson (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Jonas Andersson i Linköping (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2018/19:134 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 6 och
2018/19:1269 av Runar Filper (SD) yrkande 2,
bifaller delvis motionerna
2018/19:495 av Robert Hannah (L) och
2018/19:1654 av Marta Obminska (M) samt
avslår motionerna
2018/19:497 av Robert Hannah och Juno Blom (båda L),
2018/19:2246 av Magnus Manhammar (S) och
2018/19:2674 av Laila Naraghi m.fl. (S).

Ställningstagande

Forum för levande historia har ett uppdrag att främja arbetet med demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter och har i dag särskilt till uppgift att informera om Förintelsen och kommunistiska regimers brott mot mänskligheten. Vi anser att detta arbete är positivt eftersom kunskap är en grundsten i arbetet mot extremism.

Kommunismen och nationalsocialismen är de två ideologier som har orsakat mest lidande i världshistorien. Det har informerats om nazismen i skolorna ända sedan andra världskrigets slut och alltsedan dess har det kampanjats och författats informationsskrifter och böcker genom statliga initiativ. Ingen liknande information och upplysning om kommunismens likartade brott och folkmord har delgivits elever i skolorna. Inte heller har vi sett statliga kampanjer och informationsskrifter kring detta, vilket är lika beklagligt som förvånande.

Vi vill att regeringen utreder hur information om kommunismens brott mot mänskligheten skulle kunna ges i skolan till eleverna samt hur en statlig upplysningskampanj om kommunismens brott mot mänskligheten skulle kunna se ut. Vi vill också att uppdraget till Forum för levande historia utökas till att lyfta islamismens antidemokratiska natur och brott mot mänskligheten för att förhindra att unga radikaliserar till följd av ett förhållande av islamismen.

Särskilt yttrande

Ålarvet på Ålakusten, punkt 20 (M, C, L)

Christer Nylander (L), Lotta Finstorp (M), Annicka Engblom (M), Per Lodenius (C) och Viktor Wärnick (M) anför:

Ålen är Skånes landskapsfisk och det är ingen tvekan om att ålen är viktig för Skåne, för fiskare, kulturen och turistnäringen. Ålfiskekulturen längs Hanöbukten är unik. Inte minst märks detta längs med den s.k. Ålakusten, som sträcker sig från Åhus till Stenshuvud, där ålfisket till stor del präglar kustbilden. Det handlar om språk och traditioner, seder och bruk, ärvda kunskaper och generationers bildning.

Själva fisket är reglerat genom åldrätter, ett system med rötter i tiden då Skåne var danskt och fisket var av mycket stort ekonomiskt intresse, därav den unika regleringen. Åldrätterna, ensamrätten att fiska ål inom ett visst bestämt område, är fortfarande fast egendom med lagfart och fastighetstaxering som följd. Ålabodarna är platsen för ålafiskarnas ålagillen där det inte bara äts ål i olika former utan där även sång, musik och muntlig berättartradition får stor plats. Dessa kulturhändelser utnyttjas frekvent och ska ses i ett kulturellt sammanhang för att man ska få veta mer om vad ett ålafiske står för. Till och med 2011 hade ca 140 olika nationer besökt skånska ålagillen tillsammans med svenska och skånska företag.

Ålakustens ålfiske är sedan 2015 listat som ett svenskt immateriellt kulturarv i enlighet med Unescos konvention om de immateriella kulturarven. Det innebär en skyldighet för Sverige att se till att kulturarvet förblir levande. Ålakustens ålfiske är ett hantverksmässigt, småskaligt, långsiktigt hållbart, miljövänligt och kustnära fiske. Av flera anledningar kan ålakulturen nu vara hotad på grund av regelverken kring överlåtelse av åldrätter, internationellt fiske, omoderna vattenkraftverk m.m.

Det immateriella levande kulturarvet visar oss var vi kommer ifrån och ger oss en förankring i den värld vi lever i. Ålafisket och de traditioner som vuxit fram kring denna är ett tydligt exempel som är viktigt att skydda och bevara för eftervärlden.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2018/19

2018/19:5 av Robert Stenkvist (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att straffen för fornminnesbrott ska skärpas och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:44 av Björn Söder m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten bör visa större intresse för Uppåkra Arkeologiska Center och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:104 av Robert Stenkvist (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten bör förklara Uppåkra som riksintresse och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten ska garantera verksamheten vid Uppåkra och i samarbete med stiftelsen och länsstyrelsen starta en musei- och utbildningsverksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:118 av Mattias Bäckström Johansson och Anne Oskarsson (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att etablera ett museum för regalskeppet Kronan, regalskeppet Svärdet och amiralsskeppet Mars på Öland eller i Kalmar och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:134 av Adam Marttinen m.fl. (SD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka Forum för levande historias uppdrag och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:263 av Magnus Oscarsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om betydelsen av att skapa ett museum/center över Raoul Wallenbergs gärning och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:293 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att synagogor ska ha rätt till viss ersättning av staten för kulturhistoriskt motiverade kostnader i samband med vård och underhåll av byggnader, inventarier, tomter och begravningsplatser och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att synagogor ska skyddas särskilt av kulturmiljölagen och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:339 av Markus Wiechel (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gemensamma tag för nordisk publicitet och förvaltning i andra länder genom exempelvis museer och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:430 av Markus Wiechel och Sara Seppälä (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett starkare skydd för fornlämningar och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:495 av Robert Hannah (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Forum för levande historia i uppdrag att informera om islamismens brott och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:497 av Robert Hannah och Juno Blom (båda L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att myndigheten Forum för levande historia ska ges i uppdrag att stödja kommuner som vill upprätta snubbelstenar och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:649 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att stärka Institutet för språk och folkminns arbete med Unescos konvention om skydd för det immateriella kulturarvet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över hur insamlande och levandegörande av de estlandssvenska, finlandssvenska, tornedalsfinska och samiska immateriella kulturarven kan stärkas och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta Institutet för språk och folkminnen i samråd med Forum för levande historia bygga upp en kunskapsbas kring och utvärdera

behovs omfattningen av åtgärder för att bevara och synliggöra synskadades och dövas immateriella och materiella kulturarv och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:650 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kulturell planering och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samordning mellan myndigheter och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nationell översyn av lagstiftning och kommunal kompetens och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:651 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att i samarbete med Svenska kyrkan upprätta ett nationellt kyrkohistoriskt museum och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:652 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell handlingsplan för skydd av kyrkor som tas ur bruk och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genom berörda myndigheter och i samverkan med Svenska kyrkan utföra en nationell översyn av kyrkor som riskerar att tas ur bruk och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en nationell handlingsplan för hur det kyrkliga kulturarvet ska säkras för framtiden och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:721 av Betty Malmberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en översyn av kostnadsansvaret vid arkeologiska utgrävningar och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:863 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att Sverige ska få ett nationellt skogsmuseum i Lycksele och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:864 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att hitta en långsiktig finansieringslösning för kyrkobyggnadernas förvaltande och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:889 av Anders Hansson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Lunds universitets historiska museum och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:903 av Jonas Eriksson m.fl. (MP):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om synliggörande av Sápmi och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1027 av Ingela Nylund Watz (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det kristna kulturarvet i sydöstra Turkiet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1046 av Johan Andersson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en mer långsiktigt tryggad verksamhet för Sancta Birgitta Klostermuseum i Vadstena och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1266 av Runar Filper (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att rädda folkparkerna genom ett statligt bidrag och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1269 av Runar Filper (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur en statlig upplysningskampanj om kommunismens brott mot mänskligheten skulle kunna se ut och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1281 av Mats Nordberg m.fl. (SD):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skador på fornlämningar och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1452 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att skapa förutsättningar för Skogsmuseet i Lycksele att bli ett nationellt skogsvetenskapligt centrum och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1644 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utse 2022 till ett svenskt kulturarvsår och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1645 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad hänsyn till god ortnamnsed och om hur tillämpningen av de lagreglerade bestämmelserna om god ortnamnsed ska kunna skärpas och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1654 av Marta Obminska (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Forum för levande historia bör ges i uppdrag att genomföra en särskild satsning på upplysning om kommunismens brott mot mänskligheten i enlighet med vad som tidigare gjorts inom kampanjen Om detta må ni berätta avseende Förintelsens förbrytelser mot mänskligheten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2018/19:1688 av Juno Blom (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att uppgradera Norrköpings skolmuseum till riksmuseum och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1881 av Anders Hansson m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Ålarvet på Ålakusten som internationellt kulturarv och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1911 av Runar Filper m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmärksamma svenskbefolkningen i historiska utvandrabygder och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bevara, levandegöra och samla kunskap om utlandssvenskarnas dialekter och kulturer och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2037 av Christer Nylander m.fl. (L):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna olika museers särart och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skydda det gemensamma kulturarvet i världen och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2197 av Ida Karkiainen m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna till en mer rättvis och solidarisk finansiering av fornminnesutgrävningar och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2198 av Pia Nilsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka förutsättningarna för statligt bidrag till Sala silvergruva och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2246 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheten att genomföra en riksomfattande informationskampanj om romernas utsatta situation i Sverige och Europa och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2247 av Fredrik Olovsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att Julita gård får världsarvsklassning och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2295 av Anna Sibinska m.fl. (MP):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kulturarvspolitiken och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2405 av Eskil Erlandsson och Anders Åkesson (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Glasriket är en nationell angelägenhet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2422 av Peter Helander och Anders Åkesson (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mängden kolbottnar med framtida bevarandevärde och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2532 av Magnus Ek (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda om statliga museer själva ska få avgöra huruvida man ska ha fritt inträde och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2590 av Jan Björklund m.fl. (L):

50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om arkeologiska undersökningar i samband med bostadsbyggande och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2597 av Jan Björklund m.fl. (L):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kulturarvsfrågor gällande hbtq-historia och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2674 av Laila Naraghi m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett minnesmonument för offren i folkmordet i Srebrenica och krigens på Balkan och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2823 av Maria Malmer Stenergård m.fl. (M, C, KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Ålakustens ålafiske som internationellt kulturarv och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2862 av Lotta Finstorp m.fl. (M):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om museernas roll som självständiga institutioner och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2904 av Roland Utbult m.fl. (KD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetet med att säkra det immateriella kulturarvet bör påskyndas samt ges hög prioritet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2914 av Larry Söder m.fl. (KD):

64. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över villkoren för inskränkningar i nyttjandet av mark där det finns större forn- och kulturlämningar och tillkännager detta för regeringen.